

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 c
Pe o lună . 2.40 c

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscrise nu să inapo-
lază.

Cursuri de analfabeți.

E o mare tragedie ca măcar și numai un singur om, care are aptitudini spre învățat, să rămâie neînvățat. **Carlyle.**

Circulara I. P. S. mitropolit dela Sibiu în chestia cursurilor de analfabeți a avut darul de a provoca o oare-care discuție în jurul marelui chestiuni a desrobirii maselor din împărăția întunerecului. Înaltul prelat, îngrijat parcă de răspunderea cea mare pentru ignoranța majorității fiilor săi sufletești, pune această răspundere în mâinile acelor care au contact mai nemijlocit cu masele analfabeților, în a preoților și învățătorilor, pe cari îi obligă să înființeze cursuri de analfabeți.

Acum câțiva ani s'a pus la noi întâia oară în discuție acest lucru, sub puterea focului de paie aprins în pripă, toată lumea era de părerea că starea noastră e o stare de cea mai mare nefericire. Analfabetismul era socotit de cea mai mare pacoste de ordin cultural, iar alfabetismul ca un stadiu de necondiționată fericire. Și în acest punct trecusem dela un extrem la altul: de unde până aci nici grijă nu aveam de masele analfabete, acum, deodată, ne-a apucat o grijă sentimentală de soarta lor sub raportul cultural. În opinia noastră publică străbătuse oare cum conștiința că învățându-i pe oameni scrisul și cititul, îi scapi de cel mai mare rău. În elanul de atunci se uitase că scris-cititul e un mijloc foarte relativ al culturii și că dacă el nu va merge mână în mână cu o acțiune cul-

turală largă, el va fi mai curind spre răul poporului. Englezul John Ruskin zice cu tot dreptul, într-o carte de a sa că e de o mie de ori de preferit analfabetul patriarhal cu un sănătos fond sufletesc și cu o seminătate în întreaga lui concepție despre viață, analfabetul care, trăind o viață morală, e mulțumit cu soarta lui, — alfabetului modern care-și pune cunoștințele de carte în serviciul unor idei deșănțate, care cerește o lectură nesănătoasă, care se agită pentru dureri meșteșugite și pentru care astfel cunoștința de carte e mai mult numai un mijloc pentru desfigurarea sufletului decât pentru întărirea lui. Intre analfabetul din creierul munților, om cu admirabile predispoziții poetice și cu un perfect echilibru moral și între decăzuții alfabeți ai suburbiilor orașenești — cine va sta la îndoială să se declare pentru cel dintâi?

Deci nu neapărat alfabeți, ci, în cea mai strânsă legătură cu cursurile de analfabeți, cursuri de cultură potrivită cu trebuințele sufletești și trupești ale poporului! Da, e o tragedie a lăsa neînvățat măcar și numai un om care are dispoziții spre învățatură, dar în acelaș timp, e o crimă a lăsa pe un om din atmosfera patriarhală, în care el se simte foarte bine, și a nu-i da în schimb decât niște mijloace seci, cari, nepuse în serviciul direct al unei culturi sufletești mai superioare, nasc mai curind nemulțumiri și sgușuri păgubitoare. Mai bine sate de analfabeți în frica lui Dumnezeu, conduse de preoți-părinți, decât sate de alfabeți cari să-și puie cunoștințele în slujba tuturor relelor și răilor.

Stăruim asupra acestui moment din motivul că el n'a fost sulevat în circulara din chestiune deși e de o importanță cu mult mai mare decât însăși chestia analfabetismului luat în înțelesul mai restrâns al cuvântului.

Acelora cărora li-s'a impus datoria de a conduce cursuri de analfabeți, în adevăr, li-s'a dat numai ideea, dar nu li-s'a arătat nici *adevărată* însemnătate a ei și nici mijloacele cari duc la realizarea aceleia. În arhieceza Transilvaniei, unde consistorul a dat mai mare atenție cursurilor de analfabeți, s'a pus ce e drept, în discuție în toate conferențele învățătorești din anul 1908 tema: *Care este metoda cel mai potrivită pentru instruirea adulților*, dar rezultatele acestor discuții au rămas necunoscute. Consistorul n'a făcut, la sfârșit, un resumat al acestor discuții și n'a dat, pe baza lor, principiile îndrumătoare de cari să se poată ține învățătorii și preoții, ci a făcut numai constatarea că „părerile învățătorilor au fost diferite”. Tocmai de aceea se impunea ca P. V. Consistor să dea însuș un îndreptar unitar, iar nu să lase la aprecierea fiecărui învățător ca să urmeze metoda, după care crede că ar ajunge mai ușor la ținta propusă”, (circulara Nr. 13440—908) căci metoda cel mai ușor s'a dovedit astfel acela, de a nu întreprinde nimic. Pentru ca să nu ajungem și de astădată la aceleași rezultate e neapărat necesar ca după ce învățătorilor și preoților li-se impune să lucreze în dar, să li-se dea cel puțin mijloacele trebuincioase pentru a putea lucra: *să li-se dea o îndrumare temeinică*. Se poate lua în acest

Baudelaire.

De Alexandru T. Stamatiad.

I.

Himera.

Sub cer nesfârșit, plumburii, într-o câmpie întinsă, plină de praf, fără drumuri, fără iarbă, fără nici un scact, fără nici o urzică, întâlnii mai mulți oameni cari mergeau încovoiați.

Fiecare purta în spate o enormă himeră, tot așa de grea ca și un sac de făină ori de cărbuni, sau ca echipamentul unui infanterist roman.

Dar dihania monstruoasă nu era o greutate moartă; din potrivă, ea înfășura și strîngea omul cu elasticii și puternicii săi mușchi; se acăța cu mormele sale ghiare de peptul celui încălecat; și capul ei fabulos acoperea fruntea omului ca și una din acele chivare spăimântătoare cu care vechii războinici sperau să îngrozească pe dușmani.

Intrai în vorbă cu unul din ei, întrebându-l unde se duc astfel. Îmi răspunse că nu știe nimic, nici el, nici ceilalți, dar de sigur că se duc undeva, fiindcă sunt împinși neînțecat de o forță nevăzută. Și lucru ciudat: nici unul din acești călători nu părea infuriat de dihania înfiorătoare și înălțată și înălțată de gâtul și spatele lui, ai fi zis că o socotea una cu el. Pe toate aceste fețe obosite și gânditoare nu ceteai nici o desnădejde; sub cupola apăsătoare a cerului, cu picioarele înfundate în praful unui pământ tot așa de trist ca și acest cer, ei mergeau cu înfățișarea răbdătoare a acelor care sunt condamnați să sperie în

Și cortegiul trecu pe lângă mine și se afundă în zare, acolo unde pământul dispare vederilor noastre.

Și în timp de câteva minute mă îndârjii să înțeleg acest mister, dar în curind neînvinga Neapăsare mă cuprinsese și în câteva clipe fui astfel copleșit cum nu fuseseși dâșii copleșiți de zdrobitoarele lor himere.

II.

Prăjitura.

Călătorcam. Priveștiștea care se desfășura înaintea ochilor mei era de o măreție și de o frumusețe fără seamăn. Gândurile mele pluteau tot așa de ușor ca și aerul; ura și dragostea josnică îmi apăreau acum tot așa de depărtate ca și norul ce se rostogolia, în fundul prăpastiei, la picioarele mele; sufletul îmi părea tot așa de vast și de curat ca și bolta cerului care mă învăluia; amintirile lucrurilor pământești pătrundeau în intima mea din ce în ce mai rar, din ce în ce mai stins, ca dangătul clopotului dela gâtul vitelor ce pășteau departe, foarte departe, pe coasta unui munte. Într'un cuvânt mă simțeam, grație frumuseței de care erau înconjurat, împăcat cu mine însumi și cu universul; mai mult decât atâtea, legănat de visuri și de uitare, aș fi fost în stare să dau dreptate jurnalelor cari susțin că omul se naște bun din fire, — când zdrobit de oboseală mă oprii sub un copac să mănânc ceva și să mă odihnesc puțin.

N'apneasem bine să mă așez și să'mi scot din buzunar bucată de pâine și cuțitașul când deodată un șgomot mă făcu să tresar. În fața mea

stătea un copil zdrăntos, murdar și ai cărui ochi rugători și totdeodată săibaticii păreau că mușcă din bucată de pâine. Cu o voce plângătoare și stinsă îmi zise: „Dă'mi și mie o bucățică de prăjitură!”

La auzul acestui cuvânt, fără să vreau, am început să rîd, apoi l-am tăiat o felie și i-o întinsei. Copilul se apropie încetșor de mine, cu ochii țintă la felia de pâine, o înfășcă și începu să fugă ea și cum i-ar fi fost frică să nu i-o iau înapoi.

În aceeași clipă însă fu dat peste cap de un alt copil, eșit ca din pământ, și care semăna așa de bine cu cel dintâi c'ai fi jurat că's frați. Se rostogoleau pe jos, luptându-se pentru prețioasa pradă, nici unul nevoind s'o împartă pe jumătate cu celălalt.

Prăjitura călătorea din mână în mână, din buzunar în buzunar în fiecare clipă; dar, vai! micșorându-se mereu; până când în sfârșit istovii, însângerati, copiii se opriră ne mai având putere să se lupte, la drept vorbind nici nu mai aveau pentru ce; bucată de pâine pierise în fărâmituri și se amestecase cu firile de nisip.

III.

Portul.

Nu-i nici un loc mai încântător pentru un suflet obosit de sbuciumul vieții decât un port. Nemărginirea cerului, formele frumoase și atât de nestatornice ale norilor, culoarea schimbătoare a mării, schinteciarea farurilor, toate sunt ca o prismă minunată de potrivite să încante ochii fără să-i obosească vreodată. Formele svelte ale coră-

punct exemplul dela alții pe acest teren. D. e. dela „Országos Közművelődési Tanács... care lucrează de vre-o cinci ani încoace cu foarte bune rezultate tocmai din motivul că n'a lăsat la aprecierea fiecăruia să facă cum îl va tăia capul, ci a dat însaș îndrumări amănunțite. Această societate n'a crezut că ajunge numai să poruncească sau să entuziasmeze, ci a fost conștie din capul locului că trebuie să dea și instrucții speciale. Astfel într-o circulară din Septembrie e. se dau lămuriri până în cele mai mici amănunte cu privire la organizarea și la conducerea cursurilor de analfabeți și se îndrumă acei învățători, cari n'au încă experiența necesară, ca să ceară, în mod gratuit, dela ea o „împărțire a materialului de propus”, după care să propună apoi. Tot aci se aduce în cea mai strânsă legătură propunerea literelor cu prelegerile populare, cari pe de-o parte au menirea să lărgească cunoștințele ascultătorilor — alfabeți și analfabeți deopotrivă, iar pe de alta să-i facă să înțeleagă însemnătatea cărții și să o iubească. Conducătorii de astfel de cursuri au datoriat să fie, din Noiembrie până în Martie, în fiecare săptămână cel puțin o prelegere populară. Subiectele acestor conferințe iarăș nu sunt lăsate „la aprecierea fiecărui învățător”, ci sunt date de însaș societatea, care a publicat până acum trei mari volume de astfel de prelegeri. Volumele acestea se trimit gratuit conducătorilor de cursuri de analfabeți. Aceste trei volume conțin peste 100 de conferințe, scrise foarte frumos și la înțeles și ele trebuie cetește poporului din carte, așa cum se cetește la noi în biserică Cazană. Învățătorii, cari au în aceste trei volume un material foarte vast și foarte variat, nu sunt greutatea cursurilor și prelegerilor pentru analfabeți, pentru că ei au gata prelegeri bune și n'au decât să li-le cetească învățătorilor. O astfel de colecție de prelegeri va trebui să se dea cât mai curînd și în mîna învățătorilor noștri, cari, altfel, fiind prea împovărați cu prelegerile, vor căuta să se sustragă de sub astfel de greutăți. Și „Cassa școalelor” din România a publicat, sub îngrijirea poetu-

biilor, cu atâtea și atâtea pânze și frînghii, pe care mișcarea valurilor le leagănă armonios, par'că sunt făcute într'adins să întreție în suflet dorul ritmului și al frumosului. Și, afară de aceasta e un fel de plăcere misterioasă și aristocratică, pentru cel care nu mai are nici curiozitate nici ambițiune. — să contemple întins pe terasă toată frământarea și neastămpărul acelor cari pleacă și acelor cari se întorc, al acelor cari au încă puterea de a voi, dorul de a călători sau de a se îmbogăți.

Cel din urmă cântec.

Sub geamul din grădină veni-voi ca să-ți cânt
Un cântec, cel din urmă, al dorului înfrînt.
Tu să-l ascuți tăcută, frumoasă, să nu plîngi,
In forța precurarei genunchii să nu plîngi.
Spre candelă stingheră să nu te mai îndrepti
Și nici înfrigurată de dor să nu aștepti,
Căci e zadarnic plînsul și ruga-i fără rost,
Cînd în uilarea rece am îngropat ce-a fost.
Ci blînd să-ți razim fruntea de geamurile reci,
Asupra mea privirea-ți duiosă să-ți-o pleci
Și năbușind în tine noianul de dureri
Cîntarea mea din urmă c'eu pacea sfintei seri
Părea a glas de clopot... să mi-o ascuți cu drag...
Apoi m'oi perde'n lume și... iar voi fi pribeag.

Liviu Coman.

lui Gheorghe Coșbuc, două volume de „Conferințe populare”, pe cari le-a răspândit printre învățători spre a le întrebuița în cadrul „cercurilor culturale”. După cum preoții au trebuință de colecțiuni de predici, tot astfel au trebuință și învățătorii de colecțiuni de conferințe populare, și cei puși în fruntea afacerilor culturale ale poporului au neapărata datorie să și întocmească o astfel de colecție. Mai bine ar fi, fără îndoială, dacă colecția aceasta o ar eda „Asociațiunea” care cuprinde sub aripile sale aproape întreg teritoriul locuit de Români din țara asta. O singură astfel de carte și bună instrucție pentru conducerea cursurilor de analfabeți, ar fi în stare să promoveze chestiunea în măsură foarte mare. — mai mult decât zeci de porunci.

Conferința comitetului nostru național. Din Budapesta ni-se telefonează: Azi s'a continuat și s'a terminat conferința comitetului nostru național. Despre hotărârile conferinței comitetul publică următorul comunicat oficial:

„Comitetul central al partidului național român întrunit la 11 și 12 Decembrie st. n. în ședință plenară a luat cu plăcere la cunoștință raportul biroului central despre activitatea sa desfășurată dela ultima conferință a comitetului și despre activitatea parlamentară a deputaților naționaliști.

In baza acestui raport comitetul a constatat că situația politică a poporului român din Ungaria și Transilvania este neschimbată și că actualul sistem de guvernământ menține neschimbată atitudinea sa ostilă pretențiunilor juste ale poporului român. In consecință comitetul a accentuat necesitatea continuării luptei neșovăitoare, hotărâte și solidare pentru combaterea energică a acestei politici de guvernământ păgubitoare pentru adevăratele interese ale statului.

In deosebi a luat act despre numeroase adunări populare ținute în toate părțile locuite de Români și a luat cu satisfacție la cunoștință rezoluțiunile aduse în aceste adunări populare.

Luând în considerare timpul de iarnă nepotrivit pentru ținerea de adunări populare, comitetul a decis ca, în timpul mai apropiat, adunări populare să se țină numai acolo unde împrejurările locale vor reclama ținerea, — amânând continuarea seriei de adunări populare pentru primăvară.

Comitetul a luat la cunoștință raportul comisiunii de redactare a ziarelor partidelor și, aprobând pașii întreprinși în scopul acestor ziare și-a exprimat deplina încredere față de această comisiune votându-i mulțumită pentru serviciile aduse partidului și intereselor superioare ale neamului românesc. Totodată a luat măsurile potrivite pentru răspândirea acestor ziare și, în special, pentru răspândirea ziarelor populare naționale.

In baza raportului prezentat de președintele demisionat al clubului comitatens din Aad, comitetul a delegat pe d. Dr. Aurel Vlad în scopul reorganizării clubului comitatens al partidului național român din comitatul Aradului.”

A mai luat parte la ședințe și domnul Văcerdea din Brașov.

„Világ” despre conferința comitetului național. Ziarul unghuresc „Világ” publică următoarele despre conferința de ieri, Luni, a comitetului nostru național:

„Comitetul național român a ținut azi după amiază, sub președinția dlui Gheorghe Pop de Băsești, o conferință la care au luat parte mai bine de 60 de membri ai comitetului. Conferința a discutat chestiunile interne ale partidului, — între altele războiul dintre ziarele „Românul” și „Tribuna” și chestiunea cheltuielilor ivite cu contestările de alegeri. Discuția, la care au luat parte numeroși membri, pe alocuri a fost extrem de pătimasă și violentă. După o consfătuire de 4 ore, conferința a hotărât continuarea discuțiilor în ședința de mâine, Marti”.

O nouă descălecare valahă. Deputatul kossuthist Baross Iános, luând ieri cuvântul la discuția bugetului ministerului de agricultură și-a permis o scenă de ieșiri nesăbuite împotriva națiunilor nemaghiare din patrie. A solicitat mai multă energie guvernului în politica colonizărilor și a zugrăvit în culori înspăimântătoare „euceririle economice” realizate de Români în paguba scumpului element alcătuitor de stat. A atăcat cu multă violență în deosebi politica de proprietăți a băncilor românești, arătând cu date — firește, necontrolabile — că din proprietățile sub 50 de jugăre cadastrale pe mîni unghurești sunt numai 69000, în vreme ce pe mîni românești aproape 4000, deși România reprezintă numai 16 procente în populația țării. A uitat însă să spună că proprietatea câtorva oligarhi unghuri numai covârșește întreagă proprietatea românească din patrie. După d-sa unghurii sunt poporul cel mai deposedat în țară și ei privește totuși cu brațele încrucișate „noua descălecare dușmănoasă a Românilor în Ardeal”. Drept închiere a fulminantei d-sale cuvântări, Baross a făcut camerii propunerea să aleagă o comisiune, care să studieze raporturile proprietății în Ungaria, între altele și din punctul de vedere al „chestiunii de naționalitate” și după un an, să prezinte camerii un tablou statistic complet.

De mult, un deputat unghur, n'a perversitat mai temerar realitatea, bătându-și joc de pauperismul păturilor largi românești.

Iminente audiență a primului ministru. Se anunță din Viena: Primul ministru unghur, contele Khuen-Héderváry va sosi Joi din Semering în Viena, pentru ca să se înfățișeze în audiență la monarhul. In cercurile politice se crede că această audiență va fi proprie să aducă o însemnată schimbare în mersul crizei din Ungaria. Vineri, președintele cabinetului va călători la Budapesta, iar Sâmbătă va da în cameră răspuns la cunoscuta interpellare a contelui Apponyi în chestiunea schimbării din marcele stat major al armatei.

Delegațiunile. Se anunță din izvor oficial că delegațiunile vor fi convocate la Viena pe ziua de 28 Decembrie. In ședințele lor din anul acesta delegațiunile vor lua singura hotărâre de a se acorda guvernului comun o îndemnitare bugetară.

Ședința Cmeriei. Discuția bugetului ministerului de agricultură continuă în prezența alor vro-o 40 de deputați. Ședința de azi a fost deschisă abia la orele 10 și jumătate, pentru că numai atunci s'au adunat cu totul 44 de deputați.

Alegerea lui Iosif Goldiș.

— O reminiscență. —

Intre alte multe acuze, cari se scot acum din vremuri de mult apuse, acuze cu atât mai ușor de adus, cu cât păturile de generații ce s'au ridicat de atunci nu le mai pot controla, este prezentată dintre cele mai grave alegerea episcopului Goldiș în Arad, care pe vremuri făcuse apostasia sa cunoscută. Am văzut că d. Dr. Aurel Vlad a început seria recriminărilor sale tocmăi cu această alegere, pentru care ne face răspunzător în aceeași vreme când pe d. Vasile Goldiș, nepotul fostului episcop, îl prezintă nu numai nevinovat de tot ce s'a întâmplat în ultimul deceniu în Arad, ci ca pe un om care a reprezentat curentul naționalist, față de d. Dr. Nicolae Oncu. Invinuirile dlui Vlad ne-a îndemnat să răsfoim prin colecția noastră de pe acele vremuri și iată ce document prețios găsim în Nr. 71 din 1900 al „Tribunei Poporului” dela 1 Maiu. Într'un articol „Deschierarea sinodului arădan” se descrie un prânz, care în aceea zi, a avut loc în aula episcopescă. Iată ce ne transmite croniclele:

Prânzul.

Eri P. S. Sa a dat și un prânz, la care în afară de dignitarii bisericesti cari au asistat pe episcopul în servirea liturgiei, au fost invitați dnii I. Beleş, Dr. N. Oncu, M. Veliciu, R. Ciorogariu, Dr. Aurel Lazar, V. Pagubă, Alex. Filip, V. Goldiș, Dr. I. Suciu, Sava Raicu, Aurel Petrovici, P. Truța, Dr. I. Trailescu și Russu Șirianu.

De mult nu va fi domnit în aula episcopescă arădană un spirit atât de înălțat și un entuziasm atât de cald și sincer ca la acest prânz.

S'au rostit mai multe toast. P. S. Sa ridicat paharul în onoarea clerului, despre ale cărui scaderi dacă a accentuat în vorbirea sa de deschidere, a făcut-o ca un părinte bun, care dojenește mai aspru pe lăice și a căror înălțare o dorește. A atins de asemenea și influențele ce unii și alții, sus puși, le-au pus pe lângă D-sa și intrigile josnice ce s'au făcut să-l împedice în lucrarea întreprinsă pentru sanarea rețelilor constatate. Se felicita între altele, că a da Banatului un protopop ca Gherasim Sirbu.

Dnii I. Beleş, V. Pagubă, Dr. N. Oncu și protopopul Sirb toastează în onoarea P. S. Sale și pentru buna înțelegere dintre cler și mireni. *Ear Vasile Goldiș, printr'un toast arădat, în care descrie luptele ce le-a purtat gruparea noastră întru ridicarea diocesei, storce lacrimi comensurilor. Închină pentru Dr. N. Oncu, inima caldă și mintea cumpănită, care cu atâta înțelepciune, a fost un șir lung de ani fruntașul aleșilor distinși prin atâtea lupte înălțătoare.*

*

D. V. Goldiș — „descrie luptele ce le-a purtat gruparea noastră” și storce lacrimi comensurilor. Nu-i așa că-i interesant dl. Vlad. Și d. Dr. Nicolae Oncu „fruntașul aleșilor distinși prin atâtea lupte înălțătoare”. Nu-i așa, că e interesant, dl. Goldiș.

Scrisori din București.

Știri tendențioase. — Ce ne dovedesc ele? — Icoane șterse.

București, 25 Noemvrie.

Cui nu i-s'a întâmplat să dea peste oameni fără de multă școală, cari însă l'au uimit prin informațiile bogate și exacte, ce le au asupra diferitelor chestiuni la ordinea zilei? Mai ales la orașe întâlnești asemenea persoane, mici negustori, meseriași, funcționari inferiori pe la diferitele autorități. Școală n'au făcut, căci împrejurările vieții lor au fost de așa fel, încât n'au putut avea acest noroc.

Au avut însă ochi care a știut să vadă, au avut pricepere, care a știut să prindă și, adeseori, au avut un suflet, care știe să se încălzească de razele binefăcătoarei lumini. N'au citit nici o carte de știință căci n'au avut timpul liber spre a cerceta o bibliotecă și poate le-au lipsit mijloacele materiale spre a și-o procura. Cunoștințele și-le-au câștigat din ziarul uitat pe birou de șef. De acolo și-au cules informațiile, de acolo și-au adunat părerile asupra diferitelor acțiuni și sub influența celor scrise în ziar și-au format și ei o părere, pe care și-o manifestează, pe care și-o apără.

Ziarul este hrana sufletească a atâtor zeci de mii de oameni de omenie. Și cele scrise în el au valoarea cuvântului din scriptură. Un ziar bine scris, un ziar condus cu idealism de oameni cari stau în serviciul unei cauze drepte, poate exercita asupra acestor oameni o influență, de care nimeni nu-și dă seama. Tocmai de aceea se cere ca în informațiile, pe cari le dă, să fie cât se poate de exact, să nu inducă lumea în eroare. Să o facă aceasta nu de dragul celor, cari știu să discearnă lucrurile, ci de dragul acelor suflete curate cari în buna lor credință primesc tot ce li-se spune.

Mă gândeam la majoritatea cetitorilor noștri din Ardeal. Preoți evlavioși și cu frica lui Dumnezeu, țărani cu sufletul curat ca izvorul de munte, oameni de bună credință, gata să jure pe adevărul cuvântului scris. Cu ce-or fi greșit acești oameni, cari în viața lor au un ideal, de li-se împuiază urechile cu tot felul de bazaconii? Citește ce se scrie la noi, văd stăruința moroa de-a face să prindă rădăcini sămânța minciunii și a calomniei. Și nu-mi pot da seama ce vor acești oameni? Care este scopul lor, ce urmăresc cu lăurarea tuturor fantesțiilor fără de nici un gust, tuturor combinațiilor condamnabile?

Și să nu se uite că spre a putea pune în circulație o legendă se cer jefte materiale, se cer chelteniile de forte și de bani. La ce e bună această risipă? La ce? A trecut atâtea vreme dela aruncarea sămânței. Și ea n'a mai încolțit. Și nu va putea încolți, căci pământul bun din sufletul acestui popor românesc nu este potrivit pentru cultivarea mătrăguncii. A insista pe lângă un basm, ce care nimeni nu-l crede însemnează sau a-ți bate joc de cel cărui te adresezi, sau că ții cu tot dinadinsul să dovedești inconștiența de care ești stăpânit.

Un ziar de dimineață publică o știre curioasă. O reproduc aici în întregime: „După „Românul”, ziarul „Tribuna” își va muta, cu începere dela întâi Ianuarie locul de apariție la Sibiu”. Este de sigur una din multele știri lansate de oficialul nostru și susținute fără a-și da seama de impresia ce o face în public.

La un popor mai puțin tolerant decât este poporul nostru, un ziar care trăiește din asemenea espediente, care n'are altă rațiune de a fi decât distrugerea idealismului și răspândirea minciunii, ar fi încetat de a mai apare de multă vreme. Ar fi fost boicotat de îndată ce, afirmând ceva, n'a putut să dovedească nimica. Dar un vechiu proverb zice: Nu da, Doamne, Românului cât poate să rabde. Niciodată n'a fost pusă la o mai grea încercare toleranța Românului. Străinul fără de suflet îi pângărește sfintele altare, îi închide drumul spre progres și ridicare. Și el tace. El mint al lui și el tace. Va veni însă vremea când această răbdare va avea un sfârșit. Când se va cere fiecărui să arate ce a făcut pentru binele obștesc.

Pe unii oameni istoria îi judecă numai după moarte. Asupra altora se pronunță încă în viață fiind. Și nu este mai grea lovitură decât să li-se spună în față, cu tăria bunei credințe înșelate:

„V'ați bătut joc de sufletul acestui neam”. Dacă în inimile lor a mai rămas ceva nerobit de noaptea patimei, vor tresări poate înfiorați, dându-și seama de păcatul lor. Și va fi prea târziu.

Cine nu vede în toată atitudinea acestor oameni că în definitiv ei înțeleg că bunul lor nume a fost îngropat prin păcatul ce l'au făcut? Cât de puțină psihologie omenească să cunoști, și te vei convinge din stăruința lor, din zbuciumul lor, că acolo vorbește nu încrederea, ci disperarea? Dau un atac. Li-se respinge și cu toate acestea îl încearcă din nou cu gândul că doar-doar vor putea ajunge unde cred.

Da. Disperarea vorbește în toate articolele injurioase ale „Românului”. Disperarea vorbește în toate știrile tendențioase pe cari le lansează. Disperarea face jeftele materiale, cu cari s'ar fi putut susține zeci de școli românești. Ei înțeleg că minciuna i-a pierdut în fața obștei românești. Înțeleg foarte bine. De aceea fac apel la tot ce cred că i-ar putea salva. Și e înzadar. Căci opinia publică ridică în fața lor aceeași întrebare: Ce-i cu trădarea?

Aceste observații le făcea un fruntaș din Ardeal mai zilele trecute. Și câtă dreptate avea el. Publicul românesc a asistat la desfășurarea unei drame, în care ideea morală a triumfat, în care slujitorii la altarul minciunii au căzut. Și cel puțin moartea lor nu a fost frumoasă. Publicul românesc a asistat la desfășurarea unei drame, în care se da lupta între libertatea de gândire și rătăcirile mediavalului, în care a triumfat cinstea și adevărata iubire de neam, care știe numai să dea și nu cere niciodată nimica. Trebuia să triumfe.

O icoană așezată pe un altar e sfântă pentru că noi am pus în jurul ei tot ce aveam mai sfânt în sufletul nostru: încredere, nădejde, dor, avânt și închinăciune. Când acestea dispar, ea poate trece la muzeul de anticități, unde în inima vizitatorului poate trezi cel mult durerea ce o simți în fața nestatorniciei lucrurilor omenești. Te înduioșează gândul care-ți spune: „Înainte ei s'au posternat înimi, spre ea s'au îndreptat rugătoare mâni, cătră ea s'au înălțat rugăciuni”.

Icoanele noastre! De ce-au făcut să ne pierdem încrederea în ele? Astăzi imi face impresia, acelor icoane din muzeu, pe cari le vezi, cari însă nu mai trezesc evlavie în suflet. La cari amniți indivizi nu mai văd decât aurul, în care sunt încadrate. Nouă ne-a fost dat să ne vedem azi străini de icoanele, la cari ne-am închinat. Și nu e vina noastră. E vina lor. De ce-au mințit? De ce și-au bătut joc de buna noastră credință? De ce-au înșelat gândurile noastre, cari puneau în jurul lor sfântenia convingerei că ele nu pot minți?

La acestea mă gândesc acum, citind neadevăratele lansate. Afară s'a lăsat o negură deasă, apăsătoare. Și în suflet atâtea amintiri. Cine să le mai asculte? **Coresp.**

„Românul” contra d-lui dr. T. Mihali.

Organul autorizat ne lămurește azi — în sfârșit! — asupra înțelesului pe care dl Dr. T. Mihali a voit să-l dea discursului său rostit în Camera ungară despre statificarea administrației.

Zilele trecute a publicat un articol, venit din afară, în care autorul aprobă statificarea administrației și declară că și publicul românesc „va aproba fără rezervă pe dl Dr. T. Mihali”.

„Românul” a însoțit publicarea acestui articol cu declarația că redacția „e necesită să observa că vederile ei nu sunt congruente cu vederile autorului”.

Noi am înregistrat această contradicție a organului autorizat, găsim-o prea nostimă. Azi acum, „Românul” ne lămurește pe deplin declarând că

„Articolul publicat de noi („Românul”) a fost publicat din considerație față de autor nemodificat, deși autorul a înțeles greșit cuvintele dlui Mihali...” La acest loc ni-se impun câteva constatări simple:

1. Sau dl Dr. T. Mihali vorbește atât de mistic încât chiar și un publicist pentru care „Românul” are toată considerația (care, în consecință, trebuie să fie un publicist) îl înțelege greșit:

2. Sau „Românul” suferă de o atât de mare lipsă de materie publicistică încât publică și articole în care

Se caută

o învățătoare calificată

care dorește a substitui într'o comună mare cu salar lunar de 80 cor. pe timp de 6 luni. — Reflectantele au a se adresa la Administrația ziarului „Tribuna” în Arad.

convintele președintelui clubului deputaților naționaliști sunt greșit interpretate (fără să o spună însă!);

3. Sau, în sfârșit, „Românul” n'a înțeles nici pe dl Mihali, nici pe autorul pentru care trebuie să aibă toată considerația.

Concluzia e și ea simplistă:

„Românul” publică tot ce i-se trimite, fără să-și bată capul cu înțelesul articolelor, — lăsând această bătaie de cap în grija cetitorilor.

Luăm act!

Teatrul național din Iași.

— Cronică săptămânală. —

Iași, 25 Noembrie.

Pentru un cronicar conștientos cea mai deplină mulțumire sufletească se naște din verosimilitatea laudelor dăruite. Nu poate fi stângăcie mai jenantă, censură mai severă și mai plictisitoare ca propria-ți măsură cu care ești nevoit să cântărești talentele și situațiile hotărât problematice. Să lauzi din „considerațiuni superioare” când conștiința ta se opune, poate fi o mai chinătoare tortură sufletească?

Sunt fericit să găsesc în progresul tot mai accentuat al Teatrului nostru Național decizia temerei mele. Anul acesta, mai mult poate ca în toți ceilalți, emulația rivnitoare a artiștilor, scrupulozitatea aranjării decorurilor, alegerea pieselor pe cât de variate pe atât de acceptabile, atenția recenzenților dela ziare, administrația îngăduitoare și conștientă, asigură tinărului nostru templu al Thalicii cea mai repede înaintare.

Publicul chiar, sărăcăciosul și caprițiosul nostru public încearcă să viziteze mai regulat instituția noastră de cultură artistică: în bună parte și din pricina reducerii prețurilor de intrare. Vedeti: micul nostru funcționar, muncitorul de atelier, gospodarul cuprins de mahala, între cinematograful pervertitor și teatrul ca școală, de educație superioară, preferă pe cel mai ieftin: e galeria la cinematograful 50 bani și la teatru 1 leu; neîndoios se va duce la cinematograful.

De atâția ani de când îl știu, teatrul nostru național, se hrănește din curiozitatea și dărnicia aceluiaș public. Acelaș, meru acelaș; aș putea chiar preciza: Loja Nr. 5, cutare familia X; stal Nr. 5 dreapta, domnul Y; balcon banca întâi stânga, stii colo, lângă căpităneasa Gavrilăscu, d. profesor Coteanu; soții telegrafisti Minescu veseli și cumpătați o să-i vezi totdeauna în fundul stăbului III, pe taburetele lor aduse de acasă! Și ca și în comedia lui Caragiale ai să zici: Ștefănescule, oare ce-or fi având soții Popescu; nu-i văd în stalul lor; să știi că li-s'a întâmplat ceva. Exact: a doua zi Ștefănescu află, ducându-se la birou că dna Popescu fiind cam dispusă, n'a putut veni a seară la premiera autorului Ciupescu!

Ori cât, se resimte încă curiozitatea vieții de provincie: n'avem un singur „vis-à-vis”, ci mai multe, după numărul quartierelor principale.

Cu toate acestea cum e, e de ajuns. — Iată, săptămâna prezentă mai norocoasă ca toate celelalte, a putut cuprinde cea mai variată perindare de piese și tragedii clasice.

„Vicleniile lui Scapin”, sănătoasa comedie a lui Molière în care d. Boldescu ne-a putut dovedi pentru ultima oară adekvatul său talent artistic.

„Andromaca” lui Racine, traducere de Naum, tragedie viguroasă, reliefând zbuciumul profund omenesc al timpurilor clasice, troianice, avântul erotic stăpânind probitatea lui Pyrrhus, lui Oreste, în care pe lângă recunoașterea talentului consacrat al dnei Agale Pruteanu, dra Anicuța Cârjă, cu o pătrundere minuțioasă și severă, cu o înțelegere pe cât de inteligentă pe atât de hotărâtă,

ne-a deprins să admirăm în dsa efflorescența unui plăent talent de scenă.

În matineul de Duminecă mi-a fost dat să revăd minunata comedie a neuitatului B. P. Hajdeu: „Trei crai dela răsărit”. Un ceas și ceva am colindat cu mintea generația revoluționară de pe la 48 și apoi timpurile copilăriei mele, nu tot atât de revoluționare.

Iată colo, în ietăcelul modest, mobilat simplu și bătrănesc, cu proverbialele latagane și pistoale atârinate pe pereți, cu tabloul Ierusalimului și a luptelor dintre Cazaci și Turci, cu figura zimbitoare și sevră în acelaș timp a bătrînului Hagi Pană băcan cuprins cu Coana Trandafira pețitoarea mahalalei, cu ridiculul latinist ciprian Numa Consule, cu bonjuristul și „revoluționarul” Jorj copiat la minister, cu dudua Marița, fată șezută și plină de o poetică melancolie.

Au fost ca și acum timpurile acelea și și ni-se par nouă tinerilor ca desgropate din prăfuitele vremi apuse. Eram însă mic când tot mai vedeam venind prin casa părinților mei Cucoane Trandafire.

Pe una din ele, țin minte ca acum, mă silea tata a-đesca s'o întovărășese seara, acasă, după ce mântuise de povestit până după miezul nopții, minunățiile propendadei din timpul lui Ioniță și Sandu Sturza. O țărăm încet, încet, prin Ulița mare, prin Podul vechi, până în curtea Bărboiului, unde o lăsam în dreptul unei căsuțe mici, curate, cu cedacul de lemn boit totdeauna proaspăt, cu țolincele de petici așezate gospodărește în fața uși de intrare.

— Hai picuile în casă să-ți dau ceva bun, tot m'ai adus până aici. Și intram în casă. Nu puteam să-mi închipui odaia bătrinei coane Gafencu, fără mirosul de iarbă mare, fără bisecteaua de lemn de tisă în mijlocul mesei, fără candela aprinsă în dreptul icoanei sf. Neclai, fără divanul larg și acoperit de perini moi, fără mătaniile de chilimbar galben și fără lada su „giuvariceale și blănuri scumpe” căpșușită cu piele aleasă de căprioară.

Și de „dudua Marița” îmi mai aduc aminte. Sbăr-citurile feței știam cu bine că numai semu de bucurie și tineretă nu arată. Totdeauna era supărată; bode-gănea și ocăra slugile. Mi-o amintesc umplând toamna chiperi verzi pentru murăturile de iarnă, tăind paflagele vinete pentru „șiman baiddi”, mestecând cu o lopată lată de lemn de brad bulionul roș ca... un apus de soare — iertați-mi această expresie simbolistico-culinară. — Ce e drept fată mare era, da și gospodină! Într-o bună iarnă, a răcit groaznic; s'a îmbolnăvit și a murit... și eu ea și „dudua Marița”.

Mai Hagi-Pană ca moșul meu nu-mi pot da cu mintea. Da el trăiește și acum; să nu vorbim de el deci. Cât despre Jorj și Numa Consule, îi întâlnesc chiar azi pe stradă. Cel de-al doilea mă șnoia la latinește în gimnaziu, și lucru nostim tot neinsurat era; neinsurat e și azi. Pe Jorj l'am salutat Duminecă la matineu; nu era însă Jorjul comediei lui Hajdeu, un revoluționar; era „un democrat convins!”

Realist cum sunt și puțin ispititor în desgroparea osemintelor trecutului ridicol, nu credeam să mă las ademenit de dănsul. Se vede că sunt prea aproape de el și poate — exceptând ridicolul! — trăiesc pentru urmașii mei aceeaș viață extraordinară, de vreme ce mă interesează și mă subjugă atât de mult!

Natural; veșnic o lume nouă va judeca cu zimbet trecutul ei; bătrînii vor ridica îngrijorați din umeri și vor privi cu neînțeleasă frică avântul „revoluționarilor”. Din vremea lor însă se desprindea mai mult decât ori ce curățenia moralizătoare, chiverniseala celei mai sănătoase vieți omenestii. „Revoluționarii” de ieri au urmat-o. „Democrații” noștri o pângăresc.

După matineul de Duminecă, seara aceleiaș zile a fost rezervată interesantei piese japoneze „Taifun” de Melchior Lengyel. Lume multă. După „Luceafărul” lui Delavrancea, e a doua seară bogată. În loje sosese și boierii; sosese și oameni noi. Intimitatea noastră de altă dată se risipește; ne simțim mai jenați; privirile binoclelor se încrucicează; tăcem și ne așezăm cuminti în locurile noastre. „Taifun” e o piesă adăne te-zistă; o piesă de reușită anatomie socială. Cu-

rioasă pentru unii, interesantă pentru cei înțele-gători.

Nu voi înbeicia totuș această săptămânală ero-nică fără a aduce cele mai meritate laude dlui Vlad Cuzinsebi interpretul rolului lui Tokeram. Bine simțit redat cu multă intensitate, pășind cu siguranță toate gamele încercărilor sufletești, d. Cuzinsebi a pus multă căldură și pasiune în redarea dificilului rol prim. Surprinzător de corect, mai avântat ca ori când ni-s'a părut jocul dnei și dlui Ionescu în rolurile lui Bernard Beynseki și Elena Wagner. Scena actului al II-lea mai ales d. Ionescu ne-a redat-o într'un chip strălucit. În scena finală a aceluiaș act, dna Ionescu a rezizat dificultatea rolului, admirabil: i-aș putea obiecta poate ridicarea prea ascuțită a vocii în clipele de încordare dramatică.

În general, a fost frumos așa. Când toți artiștii Teatrului Național ar munci mereu ca acum, cu siguranță, în locul nimicurilor de culise ar răsări cultul sfânt al artei superioare. A da, uităsem. Cu tot talentul pozitiv al dlui Popovici, dsa uită că actoria nu e numai decât o slujbă pe care trebuie s'o îndeplinești chiar cu omestitate. E minnat cum dsa îndărătnic se abține dela învățarea rolurilor. Lucrez cu eu atât mai grav, cu cât dsa e recidivist. E penibil să aștepti din gura bietului sufler cuvântul mântuitor. Dle Popovici îți pun nota 5: cu 4 rămăi corigent!

Corneliu Carp.

273.000 Români în Bucovina.

Cetim în „Foaia Poporului” din Cernăuți: În sfârșit încep să pătrundă oficios de tot u-nele știri despre rezultatul ultimei numerotări a poporului. Ne-am urătat altă dată mirarea noastră, că întârzie atât de mult publicarea datelor așteptate cu multă nerăbdare de toate popoarele Austriei, căci aceste date nu sunt numai cifre seci ale statisticii specialiștilor, ci ele reprezintă în limba lor mută întreaga politică națională și culturală a popoarelor din Austria, în ele se surprinde progresul și regresul, toate sbuciumările celor zece ani din urmă.

S'a spus că prelucrarea datelor din punct de vedere statistic nu e terminată. Acum pare că s'a terminat. Dar și acum domnește o taină nepă-trunsă asupra lor, dovadă că nici ziarele guvernului nu publică date complete ci numai fragmente. Îți face impresia că se sondează parcă opinia publică lansându-se în mod neoficial unele cifre. Această tactică în publicarea cifrelor recensământului făcut înainte de un an ne dă de gândit și ne arată că pregătirea lor pentru publicitatea largă a întâmpinat mari greutăți.

Știrile ce le-am primit din izvoare inoficiale arată că cifra Românilor bucovineni se ridică după numărarea făcută la finea anului 1910 la 273,254 suflete. Aceasta este cifra „prelucrată”. Noi avem adevărați indicii, că numărul nostru ar trebui să fie, dacă nu s'ar fi făcut „supravezuirile” cu jandarmii în cele mai multe comune mixte, iar în altele nu s'ar fi revizuit rezultatele de două-trei ori fără motive legale, numărul nostru credem, că ar trebui să fie 300,000 suflete, dacă nu și mai mult.

Dar așa cum trebuie să spunem spre liniș-tirea conștiinței noastre, că putem fi mulțumiți. Munca și stăruința tuturor factorilor naționali a făcut, că adevărul a aflat restabilire măcar în parte. Ceeace în trecut pierdusem prin indolența noastră și vitregia vremurilor am câștigat în parte prin munca și stăruința noastră și în ciuda împrejurărilor nefavorabile, credem, că de aci rezultă o învățătură sănătoasă pentru viitor și pentru toate chestiunile mari naționale. Cifrele recensământului dela 1910 cu cele dela 1900:

Paltoane dela 34 cor. în sus.

Calitate bună. — Croială perfectă. — Prețuri fixe. — Pretenții exagerate exchise.

KATZ și MENDEL, Kolozsvár, Mátyás király-tér 10. sz.

	1900	1910
Români	229,018	273,254
Ruteni	297,798	305,101
Nemți și Jidani	159,486	168,854
Nemți fără Jidani	63,336	65,935
Jidani	96,150	102,919
Poloni	26,857	36,205
Cehi-Morav.-Slovaci	596	1,005
Unguri	9,516	10,391

Scrisoare din Roma.

Știri din război. — Demisia generalului austriac Konrad.

Roma, 8 Decembrie n.

(Dela corespondentul nostru). Dela începutul războiului din Africa, adică de două luni și mai bine, singura zi într-adevăr liniștită a fost cea de ieri: nici un foc de tun, nici un foc de pușcă la Tripolis.

Luând fazele așa cum se prezintă, ziua aceasta de calm complet ar putea trece neobservată de cei ce stau departe de teatrul războiului, sau ar putea fi privită ca o zi de repaos, după eforturile și obosele trupelor din zilele din urmă.

Este drept că trupele ambelor părți beligerante au avut de îndurat multe greutăți și multe oboești, cari toate însă au fost încoronate de succes pentru Italiani.

Astfel, au recucerit pozițiunile pe cari le abandonaseră acum o lună (v'am scris detaliat cum s'a petrecut lupta) și îmbătați de această victorie și îndârjiți de ororile ce au descoperit că fuseseră comise de musulmani asupra cadavrelor și asupra soldaților italieni căzuți în mâinile lor (v'am scris câteva din ele), tinăra armată italiană, într'un avânt demn de strămoșii săi Romani, s'a aruncat, sub comanda cunimite a generalului Caneva, asupra pozițiunilor turco-arabe din Ainzara, și după o luptă relativ scurtă, au eucerit și această oază, cu tunurile cari erau într'însa, cu toate proviziile și furniturile de rebel, pe cari în fuga lor grăbită, turco-arabii le-au abandonat în mâinile Italianilor.

Notați acest lucru: Ainzara era lagărul principal al forțelor turco-arabe, din care porneau toate atacurile de până acum.

Din ziua de 4 Decembrie n., această poziție a încetat de a fi turcă, în urma atacului victorios dat de Italiani, la care au luat parte 150.000 de oameni.

Ainzara, este departe de 12 kilometri de Tripolis, deci, cu ocuparea ei, pericolul ce prezenta pentru Italiani apropierea tunurilor turcești și arabe de tranșeele lor, dispăre: toate trupele musulmane s'au retras spre statul Fezan și spre munții Gebel.

De aceea ziua de ieri s'a petrecut fără nici o împușcătură.

Tare aș vrea să știu, ce or fi zicând vrășmașii Italiei? Acum două săptămâni ziceau că Tripolis a căzut din nou în mâna Turcilor, că generalul Caneva a fost făcut prizonier, că flota italiană va fi atacată de Dardanelele ca să se răsbune de pierderile suferite pe uscat; n'au trecut două săptămâni delă aceste știri, și lucrurile — de fapt — s'au prezentat Europei în sens cu totul invers de cum se arătau vrășmașii ginteii latine: Tripolis tot italianesc, Caneva conduce oștirea italiană din victorie în victorie; flota italiană nu a atacat Dardanelele.

Ce desmințire pentru toate agențiile ovreiești și turcești, cari s'ar fi bucurat de înfringerea Italianilor!

În ultimele lupte delă Ainzara, a fost rănit și colonelul Pastorelli, comandantul regimentului Nr. 40 de infanterie. Ieri, în urma glorioaselor lupte avute în luptă pentru patrie, colonelul Pastorelli a murit voinicește, dându-și până și sufletul pentru frumoasa Italia.

Actualul război din Tripolitania a făcut o victorie și în Austria: generalul Konrad.

Știrea demisiunii sale, din șefia Marelui Stat Major Austriac, a făcut mare impresie în Italia, și carece se știu toate fazele prin cari au trecut luptele până să se ajungă la această demisie.

De mulți zeci de ani, domnește ură în sufletul nostru cătră Austria, de data asta, demisia lui

Konrad, în legătură cu refuzul lui Aehrenthal de a porni o acțiune armată contra Italiei, a mărit în sufletul poporului această ură, iar în sufletul persoanelor cari judecă faptele, a adus o atenuare, deoarece, în această afacere, atât împăratul cât și primul său sfetnic s'au arătat dacă nu favorabili complet Italiei, cel puțin nu s'au arătat vrăjmași, ceea ce înseamnă foarte mult.

Și poate tocmai această acțiune a împăratului și a cancelarului va servi în viitor ca să salveze Tripla Alianță.

I. T. Alian.

Din Cohalm.

— Reprezentația teatrală-muzicală a societății de lectură „Junimea” din Cohalm. —

Sâmbătă în 12/25 Noembrie a avut loc în sala otelului „Central”, producțiunea teatrală-muzicală aranjată de societatea de lectură „Junimea” din Cohalm.

În fața unui public numeros s'a început producțiunea prin cuvântul de deschidere rostit de vice-președintele societății, dl Em. Bobancu.

Dl Bobancu a arătat încă odată, mai deaproape scopul societății, adunând dovezi despre rodnicia activității în șirul membrilor și la toți aceia, cari se interesează de munca ce se desfășoară aci în sânul acestei societăți.

Punctul al 2-lea „De ești român cinstit”, cor bărbătesc, dirijat de activul secretar al societății, dl Stefan Turcu inv. gr.-cat., a fost bine executat.

După punctul al 3-lea „Amintiri duiioase”, o schiță scrisă pe înțelesul tuturor de dl Em. Bobancu, a urmat punctul de forță — în care a culminat întreaga reprezentație — și anume teatrul. S'a jucat piesa populară în 4 acte „Niculae Vulpe” de R. Muntean.

Drama aceasta a fost bine aleasă. Epizoadele și deslegarea acestei piese sunt de o valoare instructivă și moralizatoare foarte mare. Predarea rolurilor a fost deplin reușită, iar efectul ce l-a produs în inimile spectatorilor a fost cât se poate multămitor. Păcat că nu avem mai multe piese de felul acesteia. Foarte bine l-a jucat pe Niculae Vulpe tânărul țaran inteligent Niculae Iosif, un temperament dramatic foarte acomodat pentru astfel de roluri.

Foarte frumos au mai jucat tinerile fetițe Maria Tempea în rolul Mariei și Maria Danciu în rolul Anicei. Au jucat bine dl Stefan Turcu și Ioan Danciu în rolurile servitorilor lui Vulpe. Bine s'au achitat de rolurile lor: Aurel Spornic, Domnica Boranciu, Maria R. Spornic, Nic. Boranciu, I. Barcoman, N. Lupu, Maria Berean, L. Spornic, Bucur Danciu, Ioan Buzca și G. Barcoman, toți tineri feciori și fete de țărani, cari formează grupa de diletanți ai societății.

Punctul al 5-lea „Răsunet delă Crișana”, cor mixt de I. Vidu, a fost dirijat de președintele societății dl Ioan Iosif. Și acest cor a fost bine executat.

Comedia „Țiganul cătană”, de E. Suci, a fost foarte bine predată și a stârnit multă veselie. Admirabil au jucat dl Stefan Turcu în rolul lui Vișan și Maria Haizea în rolul Șofrâniei, apoi Ioan Danciu și Ioan Ivan.

De încheiere s'a cântat „Răsunetul Ardealului” cor mixt de I. Vidu dirijat de dl Stefan Turcu. Solurile atât din punctul acesta, cât și din „Răsunet delă Crișana” au fost cântate de dl Stefan Turcu cu mult sentiment.

Toate punctele au fost viu aplaudate, iar concucerătorilor li-s'au făcut manifestații de iubire. Este de lăudat dl Em. Bobancu pentru buna regizare a pieselor teatrale.

În pauză a vorbit dl Ioan Iosif, președintele societății, care în câteva cuvinte bine simțite, s'a adresat publicului, zicând, că după ce societatea „Junimea” a dovedit cu prisosință, în cele văzute acum și în activitatea din ședințele literare — ce se țin regulat — că ținta ei culturală-națională este de o valoare foarte mare pentru poporul nostru — tineri, adulți și bătrâni deopotrivă — să nu pregete nime de a se face membrul acestei societăți, ei moralicește și materialicește să o sprijinească din toate puterile.

Dintre preoții români din jurul Cohalmului au luat parte harnicul paroh din Cața dl Patriciu Pinteș cu doamna, dl Ștefan Halmágyi din Co-

măna-inferioară cu doamna și dl paroh local gr.-cat. dl George Ispravnic.

A urmat jocul obișnuit, care în deplină animație a durat până dimineața târziu.

Observatorul.

Chestiunea școlară în comit. Hunedoarei. 1)

Referitor la subiectul acesta de o importanță extraordinară de mare — e vorba de cultura unei populațiuni de peste 300.000 de Români! — înregistrăm în acest prilej un articol datorit inspectorului regesc de școale al comitatului Hunedoarei, dlui Dénes Károly. Articolul a apărut în „Hunyadvármegyei Almanach” pe 1911, și ne mirăm că el n'a fost exploatat până acum de bunii noștri conducători din comitatul Hunedoarei.

Fiind acest articol de o însemnătate excepțională pentru noi, îl lăsăm să urmeze mai la vale, în traducere românească, rămând ca la sfârșit să ne facem reflexiunile noastre. El e intitulat „Cultura populară în comitatul Hunedoarei în ultimii cinci ani” și spune următoarele:

„E de pîsos să se vorbească azi în secolul al XX-lea mai pe larg despre bunătățile, folosul moral și despre însemnătatea națională a culturii. Și dacă totuși mă exprim în vre-o câteva cuvinte, o fac de aceea, pentru că însemnătatea culturii populare mulți sau nu vreau sau nu știu s'o prețuiască.

Cultura în genere împlânzește moravurile, îndeamnă spre muncă și chivernisire de averi. Comitatu Hunedoarei în ceea ce privește cultura poporului e încă tare înapoiat. Masa mare a populației nu numai că nu se îngrijește de copiii săi proprii, dar peste tot nesocotește viața omenească și nici că se gândește la câștigarea unui trai omeneș mai potrivit. În schimb de vitele și animalele sale se îngrijește într'u câtva, pentru că acelea i-aduc și unele foloase materiale.

În umbra neștiinței și a inculturii răsare păcatul superstiției și mizeria. Cine cunoaște satele, locuințele și locuitorii din comitatul Hunedoarei cu inima înfrîntă va putea constata, că a ridica pe acest popor la o demnitate omenească ar fi datorința principală a autorităților publice. Să n'ascultăm de aceea, cari zic, că țaranul și mai ales țaranul român trebuie lăsat în neștiință. Ei susțin tare, că cultura e împreună cu urcarea plăților muncitorilor prin ceea ce se slăbește elementul vechilor proprietari unguri. Omul incult să lucreze cu o plată cât de mică, totdeauna e scump plătit, pentru că munca lui nu e conștientioasă ci superficială. Țaranul umblat la școală are unele pretenziuni peste orizontul lui de vederi, pe cari tocmai în școală și le-a însușit și se năzuște într'u cât se poate să și-le îndeplinească. Aceasta o poate face numai printr'o muncă exactă și continuă.

Așadară un astfel de țaran în primul rînd își ține în ordine gospodăria, își cultivă la timp pămîntul de pămînt, își folosește rațional gunoii și în timpul liber își mărește venitul lucrînd la alții cu ziua. E natural că țaranul bine situat se nutrește mai bine, locuiește mai comod, se îmbracă mai curat și și pune la o parte „bani albi pentru zile negre”. Un astfel de țaran are de unde pierde, prin urmare dorește ca să se poată bucura în tihnă de câștigul său. El însuși devine treaz la minte și duce o viață regulată. Nu poartă ce-i al altuia ca nici de bunul lui să nu se atingă nimeni. Dispare cu încetul alcoolul, cercetarea birturilor, țigările, cărțile și alte jocuri de noroc, și se împutinează ca o urmare naturală a acestora numărul crimelor și al furturilor. Deci după cum vedem cultura în ultima analiză este baza ordinii de stat și condiția principală a siguranței publice. Cu bicu, cu băta și cu temnița putem înspăimînta poporul, dar durerile nu i-le putem alina. Rămâne și mai departe în întunecare cu moravurile laxă, și omul neatins de influențele binefăcătoare

1) Vezi Nr. 257 al „Tribunii”.

ale culturii pentru cea mai neînsemnată cauză e în stare să comită cele mai înfricoșate crime, omoruri și jafuri.

Dacă privim comitatul Hunedoarei de un teritoriu locuit de naționalități, același lucru îl susținem, că numai cu armele pacifice ale culturii se poate cuceri pentru ideea de stat maghiar. Țăranul român luminat prin cultură și ridicat la un grad oarecare de independență economică și demnitate morală va alunga singur dela sine pe agitatorii fără suflet cari vreau să-l jupuească și, prin fraze șgomotoase despre „neam” tind să-i stoarcă și cel din urmă filer câștigat prin muncă grea și amară. Un astfel de țăran e împăcat cu ordinea de stat, care-i promovează și-i apără pe toate terenurile bunăstarea familiei sale; prin urmare el îl va alunga din sat pe acela, care-l amăgește cu o țară care nu există decât în fantazie și tinde să-l despoaie și de ajutorul și îngrijirea statului, de care a fost părtaș până acuma. Țăranul își va prețui mai mult interesele materiale și morale ale sale și ale familiei sale, decât cuvintele dulci și amăgitoare. Așadar cetățeni privesc cu încredere către stat și și formează baza neclintită a statului.

Cele înșirate până aici nu sunt numai teorii, ci își au baza reală în viață. Dacă cercetăm cu luare aminte cazurile criminale din comitatul Hunedoarei, vom constata, că din numărul îngrozitor al cazurilor criminale mai puține procente cad pe acele comune, unde de mult funcționează școala de stat. Din contra procentele mai mari cad pe acele comune, unde sau că n'a fost școală nici când, sau este numai de scurt timp, sau că ea nu și-a îndeplinit chemarea nici odată. E evident, că cultura îmbălbăzește poporul și-i micșorează înclinațiile spre păcat.

Din toate acestea nu urmează, că să lăsăm țăranul la capul lui, ci aceea ca să-l sprijinim, să-l ridicăm din starea lui înapoiată și să creștem din el un element folositor, muncitor și harnic. Astăzi în comitatul Hunedoarei sunt cam la 350.000 oameni și totuși, n'avem destule puteri de muncă nici pentru lucrarea pământului, nici pentru întreprinderi industriale. Lucrul acesta își află explicarea numai în necultura poporului valah din comitatul Hunedoarei. Minele și fabricile sunt silite a-și aduce lucrători din toate părțile țării, pentru că locuitorii din comitat nu le place munca grea și statornică. Și și dacă sunt aplicați, în scurt timp ei își părăsesc locul. Munca lor e șubredă și nu se poate întrebuița decât la lucruri neînsemnate.

Propriarul nu-l poate prinde pe un țăran român din comitatul Hunedoarei pe timp mai lung de 3—4 zile în săptămână, de oarece cele câteva coroane câștigate în curs de câteva zile, le prăpădește în cealaltă zile ale săptămânii în trândăvie, la masa căreimurului. Nutremântul lui e: mămăligă, mlașu și nimic altceva. Carne și pâine nu mănâncă decât la zile mari. Așa dar pentru nutriție i-ajung câțiva fileri, cealaltă să duc pe rachiu. Beau și muierile și și copiii. Înainte cu 2 ani am cerut să-mi raporteze toți conducătorii școalelor elementare despre consumația de alcool. Datele comunicate au fost îngrozitoare. Mulți copii dimineța merg beți la școală, în mai multe comune copiii de 8—10 ani beau vinars în crășmă alături cu tatăl lor, mamele își duc copiii de țigă în crășmă, acolo se îmbată și din beutura cea drăcească dau și copilor, ca să adoarmă și să nu conturbe petrecania tatălui sau a mamei. În multe comune, când faci cercetare, privești cu amărăciune cetele de copii. La cea dintâi vedere poți observa, că cei mai mulți copii sunt născuți din părinți, cari sufer de patima beției. Fața le e palidă, ochii stânși și capacitatea intelectuală slăbită la sârmanii mititei. Într'adevăr o muncă supraomenească săvârșește învățătorul.

Deoarece lipsa de cultură în genere este re-

zultatul sărăciei pe toată linia, acest popor e incapabil de a-și câștiga din forțele materiale proprii, mijloacele de curură. Adecă e incapabil, ori cât ar vrea demult, să-și ridice școala să o susție și să-i dea leafă învățătorului. După părerea mea stările din comitatul Hunedoara singur statul le poate îndrepta sau prin ridicarea de școli de stat sau prin sprijinirea mai bună a școalelor comunale, cari au să se înființeze. În direcția aceasta s'a putut ajunge chiar și până acum așa departe, că abia mai întâlnim pedeci de ordin sentimental. Poporul însuși știe, că în starea decăzută de astăzi nu mai poate rămânea. Comunele cu droaia cer școală și în cele mai multe cazuri școală de stat.

O bună parte a preoțimii gr. or. a ajuns la convingerea, că e imposibil a mai împiedeca înțărirea culturală a poporului între referințele politice de azi. Și cu toate acestea tot nu se poate înainta cu pași repezi, după cum am dori. Și aici banul e piedeca. Durere, stările internaționale cer dezvoltarea armatei. Noi n'o putem înecunura. Dar din împrejurarea aceasta la tot cazul cultura suferă daună. Și în ultima analiză tot numai statul slăbește. Dacă toate rasele și naționalitățile țării le-am înarma cu armele culturii și le-am îndruma pe calea fericirii materiale, foarte natural, că ar crește și posibilitatea de a plăti mai cu ușurință dările și așa ar ajunge din abundență și pentru armată și pentru instituțiile culturale. Dacă însă dezvoltarea culturală vom privi-o și peviitor de-o trebuință secundară, foarte ușor și cât de curând se va ivi eventualitatea, că tocmai poporul sărăcit din lipsa de cultură nu mai poate plăti dările și atunci nu se va mai ajunge nici pentru armată nici pentru cultură.

În comitatul Hunedoarei în ziua de azi sunt 4 orașe cu magistrat și 426 comune. În 212 comune este școală, așadar fără școală sunt 214. Adecă 51% lin comune n'au școală. E adevărat că cea mai mare parte din comunele acestea sunt situate în ținuturi părăsite sau chiar aproape de neștrăbătut. Aceasta însă nu poate fi motiv ca să se lipsească un popor care trăiește în barbaria-i străbună, de binefacerea culturii. Cu dezvoltarea culturii aproape toate comunele vor căpăta drumuri de comunicație regulate și atunci și obiectiunea aceasta cade. La tot cazul pune în desperare însuși faptul, că chiar în centrul Europei se află un atare stat, unde pe un teritoriu mic 218 comune sunt lipsite, fără vina lor, de darurile culturii.

Mai sus am zis că cauza stării înapoiate a școalelor este lipsa de bani. Fapt e, că acest popor preste măsură de sărac e incapabil de cea mai mică jertfă materială. Dacă ne închipuim că întregul substrat de dare al unei sau altei comune e de 500—600 cor. înțelegem într'adevăr că fără ruinarea comunei e imposibil a-i impune și obligamentul înființării de școală. Și maximul posibil al impozitelor comitatense e exhaustat deținut, așa că populațiunei comitatense nu i-se mai pot impune dări. Așa că nu mai rămâne altceva de făcut decât ca statul să ia în mână sa cheștiunea aceasta.

(Va urma).

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

„specialist pentru dinți artificiali fără pod în
CLUJ-KOLOZSVÁR.
(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
Pune dinți și cu plățire în rate pe lângă garanția de 10 ani.

Dentist in Cluj.

Războiul italo-turc.

Agitația urmărilor diplomatice, pricinuită de atitudinea provocătoare a Rusiei în afacerea deschiderii Dardanelor, pare a se liniști. Poarta a hotărât în urma opoziției Austro-Ungariei să dea un răspuns negativ la nota Rusiei, care cerea libera trecere a flotei sale prin Dardanele. O telegramă din Paris anunță de altă parte renunțarea Rusiei la acest plan.

Tot din Paris se comunică, că guvernul francez a făcut unele demersuri noi pe lângă Poartă în vederea închierii unui armistițiu cu Italia. S'a răspuns că situația actuală nu este favorabilă încercărilor de pace.

Altă știre pentru ziua de azi este expulzarea Italianilor din Turcia.

Italia și tripla alianță.

Dela începutul ostilităților italo-turce s'a arde mereu în discuții de ziare, chestia ieșirii Italiei din Tripla-Alianță. Mai nou chiar un ziar din Viena a dat ca fapt împlinit această ieșire și aderarea Italiei la entante-a triplă. După cum se vede din interviul unui înalt personaj politic italian, toate știrile acestea au fost simple născociri. Căci iată ce spune acest personaj:

„Relațiile noastre cu Austro-Ungaria sunt cele mai amicale. Conte de Aehrenthal a arătat totdeauna multă loialitate în aplanarea diferendelor ivite. De altfel nu numai diplomația, dar cred, că chiar și cetățenii celor două țări s'au în alianță un puternic sprijin reciproc. E regretabilă însă ieșirea tendențioasă a presei austro-ungare, contra Italiei în conflictul cu Turcia. Vederile presei nu sunt identice cu ale cercurilor conducătoare, dar totuși vehemența ei a făcut mult sânge rău. Nu dau însă o importanță prea mare acestei ieșiri.

Guvernul Italiei e aderent sincer al alianței și astfel e absurdă știrea despre ieșirea Italiei din tripla alianță. Vom prelungi tratatul cu puterile amice!”

Expulzarea Italianilor.

Guvernul din Constantinopol a hotărât în ultimul consiliu de miniștri expulzarea Italianilor din orașele Salonic, Smirna, Valona și din jurul Dardanelor. Termenul pentru îndeplinirea activității este dela 3 la 8 zile. În urma intervenției ambasadorului german, guvernul a refuzat dinul față de Italianii din orașul Smirna.

După o știre de seară, ordinul guvernului este de expulzare, ci de mutarea numai în orașe. Orașele menționate comportă mai mare importanță strategică și astfel guvernul vocea de le țină la adăpost de eventuale surprize.

Situația în Tripolitania.

Din Tripolis se anunță: Situația în prezent este liniștită. Atât Italianii cât și Turco-Arații fac pregătiri pentru o luptă decisivă, care se crede se va da cât de curând. Zilnic sosesc trupe pentru steagul semilunei. E urmarea agitației făcute pentru războiul sfânt.

Chestia Dardanelor.

Din Constantinopol se comunică: Ambasadorul Austro-Ungariei, contele Pallavicini a avut o convorbire cu ministrul de externe Anichini asupra cererii Rusiei pentru deschiderea Dardanelor. În urma acestei convorbiri se crede că Poarta va respinge categoric pretenția Rusiei.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

INFORMAȚII.

ARAD, 11 Decembrie n. 1911.

Teologii din Blaj.

Primim la redacție o scrisoare mai lungă, în care se critică cu multă îndreptățire atitudinea publicului din Blaj față de ultimul concert dat acolo de teologii noștri. Autorul scrisorii se plânge că bietii noștri „Leviți” au fost disconsiderați cu totul, cu această ocazie. Abia vre-o dou-trei familii blăjene au luat parte la concert, prea puțin meseriași și mai mulți din... provincie, cum s'ar zice. S'a manifestat, cu un cuvânt, un aristocrat dispreț față de nobila rivină a teologilor noștri, viitori conducători ai satelor și propagatori ai culturii românești. Au fost lăsați fără de nici un sprijin, moral cel puțin, niște oameni cari sunt mențiți să ne dea cea mai puternică clasă a poporului nostru — acum când s'au gândit și ei să dea cu ochii prin lume, să își întărească sufletul în fața inteligerii unui public românesc.

Motivul acestui dispreț suveran neîngăduit nu ni-l spune corespondentul nostru. El spunem însă noi cari, mult-puțin, am avut norocul să trecem prin vechiul nostru centru de cultură, care este Blajul.

La Blaj, ca și aiurea de altfel, e o concepție greșită, veche, am putea zice medievală, despre creșterea preoțiilor noastre. Teologul de Blaj, când intră în seminar, în primul rând trebuie să își radă mustățile, apoi, pentru zece luni, trebuie să se lapede de orice contact direct cu lumea. El care la urma urmelor, va trebui să se și însoare, e silit să își închidă tineretea între zidurile strâmte ale seminarului, pentru că după concepția curentă încă, el nu poate și nu e iertat să aibă nici o legătură cu „cele lumești”, cari l-ar strica, mă rog, dar face prea puțin cucernic. Teologul de Blaj, parcă ar fi necesitat să trăiască o viață de ascet cum ar fi să se cea a preoților catolici, patru ani de zile cât stă în Blaj, trebuie să apară numai din două în două zile, pentru o jumătate de oră, la stradă, în rind, mut și rece ca o statuie.

Își poate închidă ori și cine, ce se va alege de omul acesta când va intra în valurile adevărate ale vieții, cum va simți o teamă justificată față de toate, cum și cu ce practicisim și simț de realitate va conduce turma îndreptată lui.

Dar să punem chestiunea și altfel. Blajul ar fi fost și ar fi trebuit să fie nu numai un orașel de preoți, profesori și elevi, ci și un orașel românesc viu, un oraș de comerț și industrie românească, un oraș în care să puișeze puternic o viață românească adevărată.

Teologii noștri, cari sunt acolo într'un număr frumos, dacă ar fi sloboziți din temnița în care sunt ținuți acum, nu ar contribui ei oare la înviorarea acestei țări? Oralele străine, cu academiile și școlile înalte, aduc argumente pentru noi.

Să nu desădăduim, deci, leviții noștri, acum când sunt manifestări prea puțin înțeleghătoare față de ei. Să se gândească mai bine, cum vor putea, odată, să se scurteze prin influința lor sistemul nenorocit de astăzi. Să sunt mențiți să învingă.

- O chestiune pendentă și un lucru judecat. Cele două luminoase articole apărute sub acest titlu în „Tribuna” și datorite penei distinsului nostru amic și colaborator, d. Gheorghe Pop, sunt scoase în broșură și se află de vânzare la Librăria „Tribunei”. Prețul 20 fil. plus porto.

- Noul palat al Academiei române. Din București ni-se scrie: În primăvara va începe construirea unui palat al „Academiei Române”. Se crede că nu va putea fi inaugurat înainte de 1918. Deci construcția va dura vre-o 6 ani.

- Alegeri congresuale. În protopopiatul B. Comlos a fost ales deputat congresual d. Dr. Nestor Opresan, avocat în Sănnicelăușul-mare.

- Cununie. Lucia Seichter n. Bogdan, din Blaj, și Hermann Seichter, locotenent în Pola, și-au anunțat căsătoria.

Felicitările noastre.

- Furt îndrăzneț la oficiul poștal din Arad. Azi seara, câteva minute înainte de orele 6, a intrat în oficiul poștal din strada Cărbunării, un individ de vre-o 17 ani, îmbrăcat în haine de muncitor de fabrică, cu o cămășă curărită la serm și fum

După ce a cumpărat o marcă poștală de 5 bani, s'a prefăcut că scrie ceva la un birou. Într'un moment când nu era nimeni în oficiu, a intrat deodată în despărțământul unde o funcționară număra banii pentru a-i trimite Centralei.

Funcționara l'a întrebat ce caută, dar individul a dat-o la o parte și, luând de pe masă mai multe pachete de bancnote, a dispărut.

Suma furată e 4500 coroane. Numai două funcționare se aflau în oficiul poștal și nu știu să spună nici măcar dacă necunoscutul avea vre-o armă în mână.

Cercetările de până acum ale poliției au rămas fără rezultat.

- Constituire. „Reuniunea română de muzică” din Sibiu în adunarea generală ținută Duminică pentru noul period 1911/12 s'a constituit astfel: Prezident: Octavian Goga, dirigent: H. Stubbe, secretar: Dr. Ioan Felea, casar: Romul Perian, econom: George Comșa, arhivar: Gregoriu Vermeșan. Membrii în comitet: Lazar Tritean, Candid Popa și Aurel Popovici.

- Sentință de moarte. Curtea cu juri din Oradea-mare, după o dezbateră de 8 zile, a adus luni sentința în procesul pornit împotriva economilor Nagy Bálint și Sipos Bálint și a văduvei lui Laurențiu Filipaș, toți din Jakohodos (com. Bihorului), acuzați că au omorât pe nevasta lui Bálint și bărbatul văduvei Filipaș.

Pe baza verdictului adus de juri, Sipos Bálint a fost condamnat la moarte; Nagy Bálint a fost condamnat la pușcărie pe viață.

Văduva Filipaș a fost achitată, neputându-se dovedi că ar fi luat parte la omor, sau că ar fi îndemnat pe ucigași — la săvârșirea omorului.

- Alegere de deputat în Solnoc. Eri, Luni, a avut loc alegerea de deputat la Solnoc, în locul deputatului kossuthist Nagy Emil, care a renunțat la mandat, fiindcă nu aprobă introducerea votului universal.

A fost ales, cu unanimitate, kossuthistul Sipos Orbán.

- Conflicte naționale în Alsacia. Din Metz se telegrafiază că Duminică trecută, un membru al orchestrei militare germane, cu numele Masch, a provocat un conflict cu francezul Samain, fostul președinte al societății „Lorraine Sportive”, care a fost disolvată de autoritățile germane sub cuvânt că „agită” împotriva Germanilor.

În focul certei, Masch a insultat Francezii. Drept răspuns, unul dintre Francezii de față l'a împușcat. Masch a murit. Poliția a arestat 5 Francezi.

- Sicinsky în America. O telegramă din New-York anunță că studentul rutean Sicinsky, care l'a omorât pe guvernatorul Galiciei contele Potoczky și a fugit din temnița dela Stanislo, a sosit la New-York și și-a urmat drumul spre Canada.

Autoritățile americane, fiind vorba de crimă politică, nu-l vor extrada.

- Deputații Cretei. Se cunoaște vechea dorință a cretanilor de a fi încorporați la Grecia. Turcia, cu ajutorul puterilor, a împiedecat însă totdeauna realizarea acestei dorinți. Cretanii cu toate acestea nu au abzis de idealul lor. Așa de pildă, acum când s'au făcut alegerile parlamentare în Grecia, cretanii încă au ales patruzeci și patru de deputați, pe cari au voit să-i trimită în camera greacă, deși Venizelos, ministrul prim al Greciei, a declarat că nu va permite nici-când să intre vr'un „deputat” cretan în parlamentul grec. Turcia încă s'a îngrijit ca cretanii să nu poată pătrunde în Grecia. De aceea, cu ajutorul unor vapoare ale puterilor protectoare, a închis toate porturile Cretei, nu cumva să poată scăpa vr'un deputat cretan. Cretanii, cu toate acestea, au voit să treacă marea cu bărci de pescari. Au fost însă prinși și retrimiși acasă.

- Anunț. Aduc la cunoștință că Nrii 1 și 2 din „Biblioteca Școlărilor” vor apărea în luna aceasta și fondatorii îi vor primi înainte de Naș-

terea Domnului. Fiecărui fondator i-se vor expeda câte 30 exemplare dintr'un număr. Ceice au trebuință de un număr mai mare de exemplare să binevoiască a mă aviza cât mai în gabă. Învățătorii cari mai au de gând să se înscrie între fondatori — și de dorit ar fi să se înscrie cu toții, — sunt rugați să grăbească cu trimiterea cvotei de 5 cor. Sibiu, Decembrie 1911. — Dr. V. Stan, profesor.

- Serata muncitorimei române din Arad. Ni-se scrie: Duminică seara, muncitorimea română din Arad a aranjat în sala restaurantului „Milenium” a cincea serată literară instructivă. Ca și la celelalte serate, așa și de data asta a luat parte un număr însemnat de muncitori, în ciuda timpului nefavorabil. Muncitorimea noastră e dornică de înaintare și cultivare, căci cu mare dragoste ia parte la aceste serate, de-o netăgăduită influență educativă.

La orele 9 d. G. Tăran în calitate de președinte salută în numele comitetului aranjator pe cei prezenți, arată însemnătatea acestor serate literare cari au devenit o adevărată școală pentru muncitori, căci în ziua de azi numai oamenii conștiinței de chemarea lor își știu cere drepturile de cari azi numai o mică pătură a societății se bucură. Îndeamnă la dragoste și frățietate, căci numai uniți în cuget și simțiri vor putea duce cu succes lupta pentru desrobirea lor politică și economică.

D. Epescu ține o instructivă conferință despre „Lupta de clasă”, în care arată cum oamenii erau tratați în timpurile vechi, mai rău decât vitele, erau puși în jug ca să are cu ei și schingiuiți de asupritori, arătând dezvoltarea claselor și luptele dintre ele. Urmează o frumoasă cântare din harmoniu, flaut și violină: Visuri de Schuman predate de dnii: Savu, Tritean și Teodor, cari sunt răsplățiți cu aplauze furtunoase. D-șoara Școțariu ne declamează cu multă gingășie și pricepere poezia „Seara la țară”. Dnii Savu, Ștrengar, Teodor și Tritean ne amuzează din nou cu „Cântec” de O. Goga, muzica de N. Brătianu, și apoi „Hora dela Drăgășani”, spre mulțumirea generală. D. Bozgan s'a produs bine cu monologul „Peștele de Post”, de Ant. D. Dopp care cântă foarte frumos din flaut doinole noastre, ne-a delectat cu mai multe bucăți, stârnind aplauze furtunoase. D-șoara Șandru ne-a predat destul de bine poezia „Pe lângă boi.” D. I. Neguș a predat poezia „Numai una” de G. Cosbuc, d. Luca Șimandă ne-a cântat „Ștuta privind cumerge Oltul”.

Sfârșindu-se punctele din program d. Tăran, mulțumeste muncitorimii pentru interesul cel arătat acestor serate și-i îndeamnă să facă o viață propagandă atât pentru serate, cât mai ales pentru petrecerea ce o vor aranja în sărbătorile Crăciunului, când se va juca și teatru.

Cea mai apropiată serată va avea loc în 24 Decembrie. — T.

- Escroheria dela Banca Comercială. Descoperirea că autorul îndrăzneței escrocherii săvârșite în paguba Băncii Comerciale din Budapesta este într'adevăr Ryhliczky, care a încercat să se sinucidă, a stârnit mare senzație în toate cercurile din Budapesta.

Sensația a crescut azi în urma bănuielii că întreaga familie a lui Ryhliczky a știut despre escroherie. Se afirmă, că după descoperirea escrocheriei, însăși mama lui Ryhliczky i-a dat sfatul să se sinucidă, scâlpând astfel familia de rușine — și ruina materială. În consiliul familiar se hotărâse anume ca Ryhliczky să lase în urma sa o scrisoare în care se declară nevinovat și jertfa unei bănuieli nedrepte.

Ryhliczky a stat multă vreme pe gânduri, dar când frate-său l'a amenințat că-l va denunța dacă nu se sinucide, — s'a supus. Mamă-sa a eșit în bucătărie spunându-i să nu mai zăbovescă. Știrea că Ryhliczky n'a murit a fost primită de întreaga familie cu groază și abia atunci l'a denunțat Kazmér pe frate-său, ca să înlăture dela ei orice bănuială.

Întreaga familie e supravegheată de poliție. Despre complicele lui Ryhliczky nu se știe până acum nimic. S'au descoperit însă la o bancă din provincie 30.000 coroane depuse de Bauer.

Până acum s'au găsit 170.000 de coroane din banii băncii. Ryhliczky, după ce a depus banii la o bancă din Pesta, a trimis livretul la o rudă din provincie, unde a fost sechestrat.

Multă vreme păstrase banii acasă, în pardesi, ceea ce confirmă bănuiala că mama sa a știut despre escrocherie.

— **Impărțirea premiilor Nobel.** Din Stockholm se anunță: Duminecă s'a făcut în prezența casei domnitoare împărțirea premiilor Nobel. Premiul pentru științele fizice a fost dat profesorului din Würzburg, Wilhelm Wien, cel pentru științele chimice, doamnei Curie, cel pentru științele medicale, profesorului din Upsala, Gülstrand, iar cel al literaturii lui Maeterlinck. Premiile le-a împărțit însuși Maj Sa.

Tot Duminecă s'a împărțit și premiul Nobel pentru pace, dându-i-se scriitorului Alfred Fried (Viena) și consilierului de stat Asser (Haga). În onoarea premianților seara s'a dat un strălucit banchet, la care a luat parte un mare număr de invitați.

— **Foamete în Bosnia.** Din Serajevo se comunică: În seara ultimă a camerei provinciale s'a primit rezoluția ca guvernul să pună la dispoziția locuitorilor băntuții de foamete o cantitate mare de bucate ori banii necesari pentru cumpărarea alimentelor. Înainte de a se primi rezoluția a vorbit șeful de secție Gurkoviei, care a făcut trista constatare, că în recolta anului acestuia a fost foarte rău Bosnia, pe urma căreia în cele mai multe părți ale provinciei băntuie foametea.

— **O ligă nouă.** S'a simțit încă demult nevoia, în străinătate, de a se întemeia o ligă „prietenilor literaturii”. Săptămăzăm că nu va întârzia mult să avem și o ligă pentru protecția literaturii... Decandată, însă, nu putem afla noutăți decât în ce privește activitatea celei dintâi. Aceasta s'a întrunit decurând la Bruxelles și a discutat asupra „inspirațiunii populare și poezii.”

x **Atelier de fotografii artistice, de primul rang.** Rona și Kinăst, Orăștie Văsar-tér nr. 4 (casele lui Hermann). Fotografii și portrete, reproducții după fotografii vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Cei ce se provoacă la anunțul din „Tribuna” capătă 5% rabat. Fiți cu atenție la firmă.

x **Dacă vorești să bei ceai leștin, poți să încerci, căci litru de rum englezesc și o cutie de ceai costă numai 2 cor. Un litru de esență pentru diferite licheururi 50 fil., un litru esență de rachiu 20 fil. și un litru esență pentru rum 40 fil.**

Preservative pentru bărbați și dame bucata 40 fil. Legături pentru vătămătură, pentru burtă precum și alte articole ce se țin de branșe se află la drogueria „Juger” alui Fekete Mihály, Marosvásárhely, Piața Széchenyi. Comandele peste 10 cor se trimit franco.

ECONOMIE.

Sucursala „Albinei” din Mureș-Oșorhei. Primii următoarele rânduri: Vă rugăm a da loc în prețutul DVoastră ziar rectificării referitoare la filiala „Albina” din Mureș-Oșorhei, din articolul dlui Gregoriu Ciontea: „De pe Valea Mureșului” publicat în Nr. 255 dela 20 Noemvrie 1911 în sensul: „In 1910 „Albina” din Sibiu a înființat filiala din Mureș-Oșorhei numind de conducător priu conelusul 8 din 4 Ianuarie 1910 pe d. Dr. Enea Draia, avocat în Mureș-Oșorhei. In timpul acesta d. Vuleu a figurat în calitate decassier al filialei. In urma abziecerii acestuia — care s'a și primit cu 1 Decemvrie 1910 în postul de cassar la filială a fost numit d. Ioan Rareș, rămânând conducerea în virtutea coneluzului amintit dlui Dr. Enea Draia.” Mulțămindu-vă semnăm

Cu stimă:

„Albina”, institut de credit și de economii,
Filiala Târgul-Mureșului.

BIBLIOGRAFII.

Noua Revistă Română de sub direcțiunea dlui C. Rădulescu-Motru a apărut cu următorul sumar: **Noutăți:** Revizuirea Constituției. — O nouă „presă independentă”. — **Chestiuni culturale:** Dr. C. I. Istrati: Mersul facultății noastre de științe. — **Militare:** George V. Haneș: Cum pot cultiva ofiterii opinia publică. — **Literatură:** I. Chiru-Nanov: In preajma Ceahlăului (cu ilustrații). K. Hamsun: Glasul vieții. — **Cronica teatrală:** Lazăr Cosma: „Scandalul” de Henry Bataille. — **Polemice:** V. Părvan: Serisoare deschisă dlui D. N. Burileanu. — **Insemnări:** Societatea Românilor din Paris. Epocă de aur pentru scriitorii români. „Scene și fantezii”. Cine inveniează discuțiile. **Revista revistelor:** Timpul. Luceafărul. Mercure de France. Courrier européen. Huszadik Század. La Voce. — **Memento.**

„Flacăra”, noua revistă literară dela București, numărul 5. Prețul unui număr 16 fil.

Dejavrancea: Liniște, Trubadurul, Stăpânia odată. Prețul 2 cor. 50 fil. + 20 fil. porto.

G. Rotică: Poezii, Ediția a 2-a. Un volum elegant de 110 pagini, cuprinzând 53 de poezii ale tânărului poet bucovinean. (Asupra volumului vom reveni).

Prețul 2 cor. + 10 fil. porto.

T. Gautier: Arria Marcella, traducere de N. Davidescu. Numărul 20 din biblioteca „Lumina”. Un volum de 112 pagini.

Prețul 30 bani + 5 fil. porto.

„Insemnările unui trecător”
crâmpie din sbuciumările dela noi
de Octavian Goga.

Prețul 3 Cor. în România Lei 3.50 plus 30 fil. porto, recomandat 60 fil.

La Librăria „Tribunei” să află de vânzare „Pomelnicul viilor și morților” legat în pânză, aurit cu prețul de 50 fileri plus 5 fileri porto.

Calendar e pe anul 1912

»Calendarul Minervei« pe anul 1912
Prețul 1.25 Cor., 70 fileri porto recomandat

Calendarul Lumea Ilustrată, a 1.50 + 20 fil. porto. Recomandat 45 fil.

„Calendarul Național” editat de „Foaia interesantă” din Orăștie. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto. Conține numeroase ilustrații actuale.

POȘTA REDACȚIEI.

G. D. C. (Ploiesti). Le vom publica în „Tribuna Porului”. Mulțămiri.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Petru Olde, Cuptoria. Am primit 14 cor abon. pe sem. II 1911.

Grigorie Mariencescu, Lipova. Am primit 14 cor. abon. până la 1 Aprilie 1912.

Maxim Ardelean, Beiuș. Am primit 14 cor. abon. pe sem. II 1911.

George Dogariu, Lugoj. Am primit 14 cor. abon. pe sem. II 1911.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și con.

Leon Feistel.

173

RĂSBROID ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Gorbul.

(Urmare).

— Un copil, urmă contele, și vrea să intre în armată...

El luă manifestul cu gândul de a-l mai ceti odată în odaia sa, și adresându-se lui Pierre:

— Vino, conte, să fumăm.

Pierre se simțea nehotărît și tulburat. Ochii Natașei, mai strălucitori ca ori când, erau fără încetare ațintiți asupra sa, mai mângăioși ca întotdeauna.

— Aș dori să mă întorc acasă.

— Să pleci de acum, când mi-ai făgăduit că o să treci toată seara cu noi? Destul că vii așa de rar pe la noi și fiica mea, el o arată pe Natașa, nu se mai înveselește decât când ne vizitezi dta...

— Da, uiasem... trebuie să mă întorc acasă... am niște afaceri... rosti grabnic Pierre.

— Dacă ești silit s'o faci, la revedere, făcu contele iesind din odaie.

— De ce vrei să pleci, de ce ești așa de mișcat? întrebă Natașa privindu-l țintă pe Pierre, cu un aer provocător.

— „Fiindcă te iubesc!” fiindcă te iubesc îi venea lui să spună — dar se roși până la lacrimi și coborî ochii.

— Fiindcă... ar fi mai bine să vin mai rar pe la dv... fiindcă... ba nu, am niște afaceri.

— Pentru ce? spune adevărul... începu Natașa cu glas hotărît, dar tăcu numai decât.

Ei se priviră unul pe altul, tulburăți și îngroziți.

Pierre voi să zîmbească, dar nu putu: zîmbetul lui exprima durere. El îi sărută încetșor mâna și ieși. Și se hotărî ca să nu mai dea pe la Rostow.

După ce primi un refuz categoric, Petia intră în odaia sa și plânse cu amar. El veni la vremea ceaiului, cu ochii roșii, sumbru și tăcut; dar nimeni nu părea a-l lua în seamă.

A doua zi țarul sosi la Moscova. Mai mulți servitori ai Rostovilor obținură permisiunea de a ieși în oraș pentru a-l vedea pe împăratul. În dimineața aceleiaș zile Petia se îmbracă cu îngrijire, silindu-se să-și dea aerul unei persoane mari, apoi fără a spune nimănui nimic, el ieși pe furis din casă.

El se hotărî să meargă direct la locul unde se afla țarul și să spună vre-unui șambelan — i-se părea că țarul trebuie să fie întotdeauna inconjurat de șambelani — că el este contele Rostow, și cu toată vrista lui cea fragedă ar dori să se facă soldat, pentru a-și servi patria; căci tinerețea lui nu putea fi o piedecă.

El prevedea un mare succes, pentru că era un copil. El își închipuia deja cum toți îl vor admira; dar, în așteptare, el căuta să-și dea un aer mai bărbătesc. Cu cât înainta însă mai mult, cu atât mulțimea care venea grămadă spre Kremlin, îl absorbea, așa că el uita mereu rolul ce și-l impusese. Când fu aproape de Kremlin, singura lui grijă era să nu fie strivit, de aceea împingea cu coatele cu o energie agresivă.

Dar sub poarta Troitzkii moșiciei, cari se vede că nu știau cu ce scop patriotic se îndrepta el spre Kremlin, îl striviră așa de tare de un zid, încât el fu silit să se oprească în vreme ce echipagiile treceau pe sub boltă cu un șgomot ca de tunet.

Alături de el erau o femeie, doi lachei, trei negustori și un soldat în retragere. Nevoind să aștepte trece-

rea tuturor echipagiilor, Petia începu să împingă în nou cu coatele; dar femeia care trecu cea dintâi strigă cu iritare:

— Hei! conașule, nu vezi că toată lumea așteaptă. Ce nevoie ai să împingi?

— Dacă e vorba de împins, apoi să împing și zise lacheul și-l strivi pe Petia într'un colț împingând porții. Petia simți că lua o turnură puțin prezențioasă și îi era teamă că văzându-l așa mototolit, șambelanul-l va lăsa să intre la țar. Cu toate acestea nu pu să-și îndrepteze toaleta și nici să ia o altă cale. În zări un general pe care-l cunoștea și care trecea în sură, dar i-se pără nedemn de a solicita intervențiunea lui.

Abia după ce defilară toate trupele, mulțimea târî pe Petia pe o piață plină de lume. Văzându-l plin de sunete de clopot și de aclamațiunile poporului. Deodată toate capetele se descoperiră, cu toții dădură fuga strigând: „Hura! hura!” și-l strinseră pe Petia așa de tare, încât era aproape să-l strivească. Degeaba se ridică el în vârful degetelor, degeaba împinse ciupi pe cei din jurul său, el nu putu să vadă mai mult decât fața care-l impresura. Toate fețele exprimară sentiment de duioșie și de extaz.

O negustoreasă de lângă Petia, plângea.

— Tătucul nostru, ingerul nostru! îngâna ea gându-și lacrimile cu degetul.

Hura! se auzi din toate părțile și mulțimea dela fuga înainte.

Petia strinse din dinți și holbând ochii ca o femeie sălbatecă, fugi și el, împingând din coate și strigând „hura!” de parcă ar fi voit să se omoare pe sine pe toți ceilalți împreună cu el. Dar din toate părțile fețe nu mai puțin bestiale se îngesuiau cu aceleași gâte de „hura!”

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

DEKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Márassy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«).

ANUNȚ.

În cancelaria notarială din *Feneș*, (u. p. Zalatna) află aplicare 2 tineri versați în afacerile notariale pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Feneș, (u. p. Zalatna) la 7 Decembre 1911.

Traian Radu,
notar cerc.

Caut un practicant

cu plată începătoare și pe lângă aplicare momentană. — A se adresa:

Wéber, bankbizományi iroda,
Világos.

În atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosniaci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri, de foarte mare, excepțional de dulce și gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, și se poate folosi ca desert, pentru uscat, la făcerea țuice și a sligovițului. — Prunii mei nu cad de căderea frunzelor, (*Polystigma rubrum*) ca și alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost în diferite rânduri, cu premiul întâi din parterul expoziției. A fost premiat la expoziția milenară din Viena 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalia de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalia de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Herțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalia de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Prima tocitorie cu aburi pentru articole de lux și briciuri

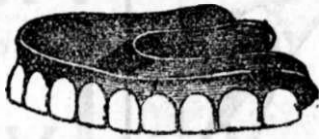
VICTOR TURTURE

VERSECZ, Steriagasse 16.

Mare depozit de articole de oțel englezesc și franțuzesc. Mașini americane de tuns părul și barba, sistem nou, pietri de

ascuțit englezesc, precum și diverse articole de ras și frizat.

Serviciu prompt!
Prețuri ieftine!

Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efepuiește

QUIL REINHOLD

DENTIST,

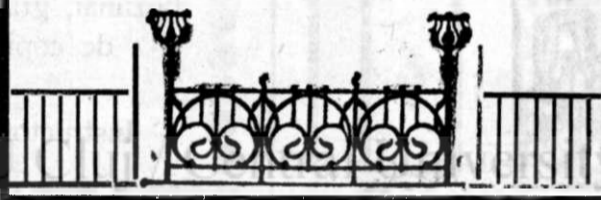
pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁCZ 11.

ILIE BURĂ,

lăcătuș artistic și pentru zidiri,
BISERICA-ALBĂ,

Strada Orșova Nr. 4. (casa proprie).

Primește ori ce lucrări de brânșă aceasta precum: strângerea cu fier a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngrădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efepuire tofelul de reparaturi atingătoare în brânșă aceasta pe lângă prețuri ieftine și serviciu pu ictual.

— Premiat la expoziție cu medalie de aur. —

H. PÁLLÁN succesor Styászni József

prima fabrică ardeleană de billarde și tmplărie în
Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor.

La cerere trimite instalatorul de billarde și în provincie. — Ține mare asortiment de billarde noi și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

KIRÁLY LAJOS

ferar, dogar, șelar și lustruitor.
Aiid—Nagyenyed, Str. Teiușului 14.

Recomandă uzina sa înlocuită cu puteri motorice și lucrative bune, pentru prepararea articolelor de ferărie, șelărie și lustruire cu prețuri ieftine, dispunând de un serviciu prompt, execuție modernă.

ELSŐ LIPPAI HORDÓ-GYÁROS ALAPÍTTATOTT 1895.

Pregătește: butoaie, vane

în ori-ce mărime; din lemn de stejar uscat și alb, pe lângă garanță. — Primește ori-ce comandă mare, aranjament compl. pentru pivnițe, cu preț convenabil.

MARE DEPOZIT!

FURNISORUL CURȚII REGALE ROMÂNE

WESZELY BÉLA

PRIMUL FABRICANT DE BUTOAIE,
→ LIPOVA. ←

ȚIMBALE!

Țimbalele inventate de mine, cele mai moderne, cu organism dublu de oțel, foarte trainice și de o rezonanță deosebită se pot comanda numai de la mine, cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanție de 5 ani.

Mészáros Ferenc,
fabricant de cimbale.
Budapest, VII., Bethlen-u. 39.

Prețurile, la cerere, se trimit gratis. Corespondența întrucât se poate să se facă în limba ungurească, germană sau sârbească.

Haine, pardesie și paltoane

moda cea mai nouă, din stofă modernă, de toamnă și de iarnă, croite admirabil, se pot comanda ieftin la

Mészáros Károly,

croitor de haine bărbătești,

Kolozsvár, Szentegyház-utca. 6.

GUSTAV SCHMIDT

fabrică de ploiere

Sibiu—Hermannstadt, Grosz-Ring No 3—5
(Palatul Bodenkredit).

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele
mai nouă și mai moderne

ploiere-entoutcas

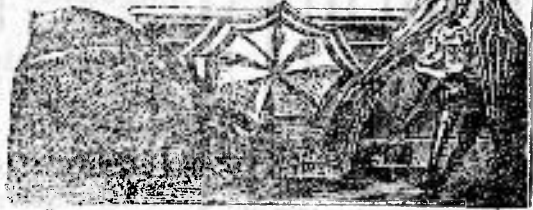
(pt. soare și ploale)

precum și

ploiere

de calitate excelentă
pentru domni și dame.

Comandele se execută prompt și cu punctualitate.

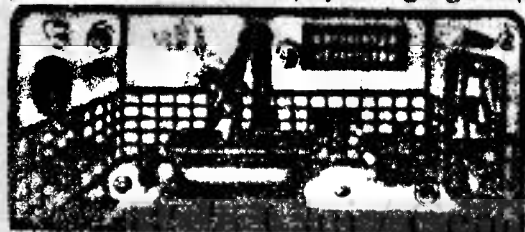

Rudolf Hiller, lăcătuș artistic și pentru edificii,

Sibiu—Nagyszeben,

Atelierul: Rosenfeldgasse 6/a; Locuința: Wagnergasse 23

Primește lucrări de lăcătușerie, precum: grilaje la case noi, porți
trepte, balcoane, îngrădituri la grădine și morminte. Casse de
bani contra focului în orice execuție. Telefoane de casă, teleg-
rafe și sonerii electrice, apoi, apaducte, aranjament pentru camere
debaie, closete și fântâni cu pompă pe lângă prețuri moderate și
execuție artistică. Ori-ce reparaturi se efectuează repede cu pre-
țurile cele mai ieftine și pe lângă garanță.

Pregătesc

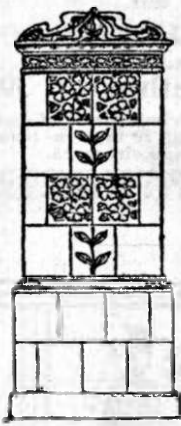
cupatoare de teracotă,

căminuri, vase, glastre,
cu prețuri moderate.

Pentru durabilitatea lor garantez. Primesc
și repararea cupatoarelor vechi și în provincie.
Rugând sprijinul mult onoratului public:

Magyar István,

fabricant de căminuri și articole de lut
Temesvár-Gyárváros, Kém-u. 16.

Ioan Haag

tăietor de pile

Timișoara-Josefin, Fröbel-u. 48.

Recomandă ferarilor și comercianților

atelierul său de tăiat pile

bine aranjat, unde se pregătesc pile mici
și mari din oțel vărsat de prima calitate ș. a.

Primește spre scobire pile mici și mari
vechi și noi, pelângă prețuri ieftine.

Comandele se execută grabnic și prompt

Pianuri sau Harmoniuri

se cumpără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul
magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu

(vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman).
intemeiat la anul 1867 ca 1-a prăvălie de pianuri
în Transilvania.

Mare deposit de instrumente nouă și
întrebuințate: pianuri, pianine, harmo-
niuri cu prețurile originale de fabrică.

Sortiment bogat de pianuri de în-
chiriat. — Plătire în rate după dorință.
Pianuri vechi să primesc ca schimb.

Georg Barthelmie

mechanic

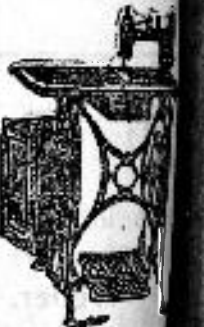
Brașov, Strada Porții Nr. 1
(Colțul dela strada Sfântului Ioan)

Atelier pentru mașini, de scris, socotit,
dictat și de cusut, apoi pentru aparate
electrice și fizice, lampe electrice de
buzunar, gramafoane, plăci, ace, hârtie
— de copiat și diferite utensilii. —

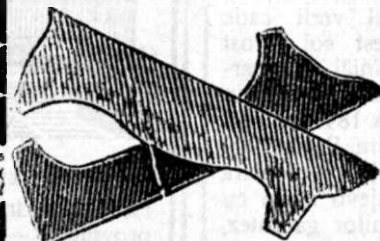
Telefon 380.

— Instructor pentru scris la mașină. —

J. Gottstein, fiul, prăvălie de piele și Nagyszeben, Kleiner Ring 5. accesorii pentru in- dustria de cojocărie și curelărie și ciobotărie

Mare deposit de diferite piei lucrate în țară și străinătate.
Specialități de piele. Piele lucioasă și șurturi de piele. Tal-
Vachè și opinci. Fete pentru cisme și ghețe. Ață pentru

șină și cusut. Sfoară de cu-
albă și colorată. Tort diferit.
Păslă, barchet, pânză, talpi
păslă și asbeth, garnitură de gumă
și ciorapi de gumă. Șireturi
postav de curățit ghețele.
de lemn americane. Calap-
pentru ghețe și cisme. Cre-
și lac și diferite articole.

Atelier de curelă-
șelărie și cofera-
rie

Orendt G. & Feiri

(odinioară Societatea curelă-
rie Sibiu—Nagyszeben
Heltauerg. Str. Cisnădiei)

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, sport și volaj, poclăzi și procovățuri, portmonee și
solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate.
Deposit permanent în curele de mașini, curele de
și legat, Sky (vârzobi). — Recomandă pe urmă cei mai
jamperl de piele fabricație proprie, pentru ei și mi-
cari stau strâns lipite pe picior. — Reparările se execută prompt
Mare deposit de hamuri pentru cai dela soierile cele
ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoluri) de cai
cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștient

Gafea și Tea

Extras din Catalogul lui Kotányi János:

Cafea brută:

Jamaica 1/2 Chlgr.	Cor. 1.50
Portorico 1/2	1.70
Cuba 1/2	1.70
Java aur	1.70

Cafea prăjită:

(În prăjitoria electrică proprie).

Calitate bună 1/2 Chlgr.	Cor. 1.70
Calitate fină 1/2	2.—
Mixtură foarte fină (Cuba, Aur, Me- mado, Mocca) 1/2 Chlgr.	2.40

Tea:

Mixtură de tea 1/2 Chlgr.	Cor. 2.50
Tea de Congo 1/2	3.—
Mixtură pentru familie 1/2 Chlgr.	5.—
Tea imperială foarte fină 1/2	6.—
Tea Ceylon foarte aromatică 1/2	7.—
Mixtură excelentă de prăjituri pentru tea 1/2 Chlgr.	—75

Rum:

Rum pentru tea de familie	Cor. 1.70
Rum fin de Brazilia	2.20
Mixtură 7/10 rum fin de Jamaica	3.30

renumitul „ARDEIU KOTÁNYI” se vinde în cutii originale.

Kotányi János,

mare comerciant de cafea și tea.

Budapesta, Viena, Döbling, Berlin, Abazia) și

ARAD, József főherceg-ut Nr. 3.

în edificiul băncii „Arad-Csanádi Takarékpénztár”.

Nr. telefonului 809.

Fabrica de prăjitoare de cafea și căminuri brevetate a lăcătarului
IFJ. FAZAKAS FERENCZ
Szepsiszentgyörgy, Gróf Mikó-u. 18.

Recomandă on. public prăjitoarele de cafea brevetate și căminurile (șparhert) recunoscute de cele mai bune, dintre cari până acum s'au comandat peste 400 bucăți.

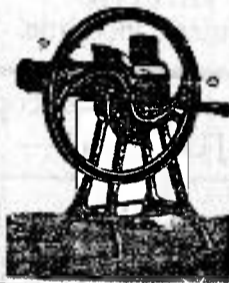

Primesc și eșecut pelângă prețuri moderate orice lucrări de strungărie în fier, repararea mașinilor și mecanismelor de fier, a casselor etc. pelângă garanție.

Trimite franco fiecăruia care se referă la ziarul acesta prețurent despre prăjitoarele și căminurile sale brevetate.

Kálnai S.

fabrică de motoare și turnătorie de fier,
Murăș-Oșorhei—Marosvásárhely.

Motoare cu benzin și olei brut, locomobile, motoare absorbitoare de gazuri. — Mașini-motoare cu benzin, automobile pentru arat și îmblătit. — Primește toffelul de montări pentru mașini, stabilimente industriale, mașini cu aburi și încălzirea cu aburi, precum și executarea a toffelul de aliaje de fier și metale, montarea deplină a morilor precum și reparări în branșa aceasta.

Garanță deplină! — Serviciu prompt! — Prețuri ieșine.

Români! replantați viile cu altoi dela firma română!

„Mugurul”

însoțire economică

Elisabetopole—Erzsébetváros
(Kis-Küküllő vm.).

Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„Mugurul”

Elisabetopole—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de plată!

La cerere preț curent și ilustrațiuni gratis și franco.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Români! Trimiteți băieții la cursul practic la altoit!

STEFAN SLADECK IUN.

FABRICĂ DE MOBILE

VİRSET

strada

Kudritzer No. 44-46

! Cea mai renumită !
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de plane excelente, covăre, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

AFLI LA NOI

cel mai bogat asortiment de diferite articole cu prețuri ieftine. Vizitează negreșit prăvălia noastră unde vei afla frumoase lucruri pentru

DARURI DE CRĂCIUN

ARTICOLE DE GALANTERIE :

Mese pentru flori
Mese pentru fumat
Rame pentru fotografii
Ettagere de tot felul
Garnituri p. masa de scris
Garnituri pentru fumat
Machete de teracotă
Vase pentru flori
Bibelouri
Cassete în colori
Articole japoneze
Bricege
Aparate de ras
Artificii
Lampe electrice de buzunar.
Cofere
Corfe

Săculețe pentru dame
Portmonaide
Necesaires
Articole de toaletă
Oglinzi de tot felul
Articole pentru turiști
Bastoane
Articole de lux.

BIJUTERII
de toată categoria,
lanțe, cercei, ace,
COLIERE
cu ametist în argint.
»ANTIK«
bijuterii moderne.

Trăsorele pentru copii.
— JUCĂRII. —

■ Mare magazin. ■ Prețuri ieftine. ■

ARTICOLE DE MODĂ :

BLUZE
ROCHII
JUPOANE
COSTUME
PARDESII
ȘORTE diferite calități
RUFEE DE DAME
JACHETE
PALTOANE
CHERETE
BONETE
JABOTS-URI
CORDOANE

EVENTAILLE
PLEDURI
RUFĂRIE DE TRICOT
CIORAPI.
PRODUSE PROPRII.

ARTICOLE DE
MODĂ PENTRU
BĂRBAȚI, — CĂ-
MĂȘI, GULERE,
CIORAPI, CRA-
VATE, BATISTE.

■ Nu-i obligament de-a cumpăra! ■

MARE ASORTIMENT DE GHETE.

Marca: »SALAMANDER« cea mai bună fabrică de ghete din întreaga lume, pentru domni și dame: Cor. 16-50. — Preț de unitate Cor. 20-50.

Marca: »MARA«, ghete pentru domni și dame, sistem nou Cor. 13-50.

Ghete pentru vânat și turiști.
Ghete pentru patinat și săniuș.
Ghete pentru dans.
Ghete călduroase de casă.
Camașine.
Galoși și șoșoni.

KAUFHAUS M. BRECKNER

Hermannstadt. SIBIIU. Nagyszeben.

Schwalb Adolf fia Vilmos

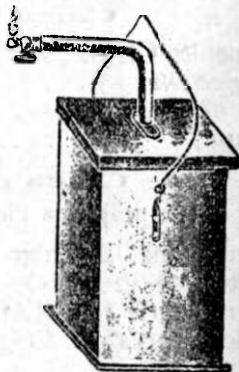
tinichigiu și arămier.

Budapest, VII. Verseny-u. 8.

(Colțul străzii Murányi)

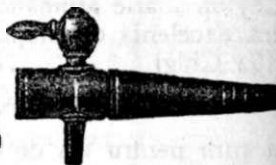
Pregătește totfelul de lucrări de tinichigiu, articole pentru bucătărie și gospodărie, unelte pentru stupărie, vase pentru miere. Fabricate de specialitate: măsuri de litru din tinichea albă ori nickel, canoane pentru olei, lack ori petrolu. facile, lămpi de carbid și alte articole tehnice.

Cassete pentru bani.
Catalog trimis gratuit și franco.

Premiat la expoziția industrială din Sibiu în 1903.

Roate de tors

din material uscat și mers liniștit, pe lângă garanție, să află de vânzare la

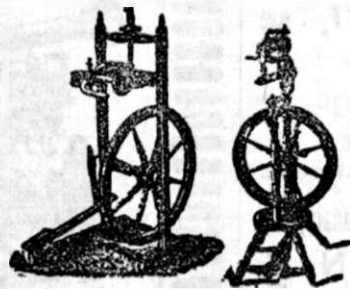
Emil Krauss,

strungărie și atelier cu putere motorică.

Sibiu—Nagyszeben,

Margarethengasse Nr. 5.

Ori-ce roată ce nu merge bine să primește înapoi.

Prima fabrică ungurească de cuțite de mașini și unelte de oțel. Fondată la 1859.

Bartusek Károly

Budapest, VI. ker. Dávid-utca 10. sz.

Singurul specialist în Ungaria pentru fabricarea de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului.

Uneltele mele taie ca OTRAVA

și se potrivesc la ori-ce mașină pentru lucrarea lemnului, pentru-că sunt fabricate din oțel de cea mai bună calitate. Astfel sunt: *cuțitele pentru rîndele de mașini, scobitoare; capete de cuțit, ferestraie de mână (horony) și lungime; sfredele pentru sfredelirea de găuri adânci; cuțite de sfîșiere, unelte pentru sfredelire, crepare și fabricarea de cîmpuri*, cu un cuvânt totfelul de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului. — Preface și osiile țitoarelor de cuțite în patru colțuri, **oprite de serviciul superior de industrie**, în osie cilindrică și fabrică, după comandă, **nouă osii cilindrice** pentru ținerea cuțitelor. *Cuțite pentru compactorii.*

Ori-ce deslușiri se dau în cel mai scurt timp.